

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre ..... 24 korona.
 Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
 Egy évre ..... 28 korona.
 Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
 4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
 minden következőnél 16 fillér.

Nyilttér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 232.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Szombat, október 26.

Mai számunk főbb közleményei:

- Mi történjék az Acsev adójával?
- A király a politikában.
- Damjanich pisztolya.
- A mérnök büne.
- Kisiklott az aradi személyvonat.
- Bűnvizsgálat a milliós főnyeremény körül.
- Fegyveres rablók az aranybányákban.
- Direktorok, ha Pestre mennek.
- Tarkaságok.

A grófok szabadságharca

Irtá: Lengyel Zoltán dr. orsz. képviselő.
 Arad, október 25.

A szomszédban ég a háztető. Dörögnek az ágyuk. Embervér festi pirosra a földet. Nálunk Magyarországon szónokolnak. Harci lármától hangos a levegő. Az emberi indulatokat próbálják egymásra uszítani. Ma Károly gróf, holnap Apponyi gróf rendez népgyűlést. Senki se érti, mit akarnak, senki sem mozdul mag. Ők azonban járnak tovább rendületlenül.

A multról beszélnek, amelyhez pedig semmi köztük. Látszólag nem ők csinálták, nem is nekik kezdték, de ők szeretnék végezni.

Justh kezdte a véderő ellen, folytatta az általános titkos jelszóval, végezte a parlamenti anarchiával. Kezdte a 67-esek ellen, folytatta a latifundiumos urak és a nemzeti kaszinó letörésének hangoztatásával, végezte a grófok vezérlete alatt mindennek ellenkezőjével, amiért állítólag elindult. Mert ma már senki más nincs a csatatéren. A nép nem hisz senkinek. Az üzleti világak a saját baja is sok. A politikusok nem politizálnak. Gazdasági válság és háború van: ez pedig minden egyebet kiküszöböl.

Nagy érdekek forognak kockán. A jövő eshetőségei beláthatatlanok. Hazafiúi gond és dinasztikus hűség összefognak, hogy az egzisztenciális nagy érdekek ne szenvedjenek sérelmet. Salus publicat suprema lex. Ez akkor igaz volt, ma is az.

Amde ez, azt mondják ők, a hivatalos és felelős emberek baja csupán, ha az országot még több baj éri is: ez nekik mindegy. Annál több lesz a felhánytorgatni és ráfogni való a következő népgyűléseken. Ha háború lesz is, elviszik fiainkat katonának, ha elmerülünk az adósságban: annál jobban szidhatják a kormányt. Ha nem lesz háború: akkor miért ne járják és miért ne zavarják az országot tovább is? A nagybirtoknak és a majorátusnak nem fáj se ez, se az. A többiekkel minek törődjenek?

Mert hiszen a többinek jó dolga van. A paraszt nem fizet adót, a nagybirtok görnyed a teherből. A kisiparos tejből, mézben fürdik, a majorátus csőd előtt áll. A szocialistának, a napszámosnak, a napidíjnokoknak minden joguk megvan, a grófok, egyedül ők a jogtalanok.

Igen, ez a helyzet. Akár ki kezdte, akár miért kezdte, akárki a hibás, akárhogyan vétkezett is: a tény ma az, hogy a Károlyi, Andrássy, Apponyi grófok kitűzték a szabadság zászlaját.

Ők, akik egy becsületes életet töltöttek el azzal, hogy a választójogot szélső alakjában behozni ne engedjék, akik ezt tették, mikor hatalmon voltak, ezt akkor is, mikor onnan lekerültek: ők ma elég vakmerők a lázítás eszközeihez folyamodni és a jogtalanokat a saját zászlajuk alá bolondítani.

Mintha nem Andrássy lett volna az, aki a pluralitás szörnyszülöttét találta ki akkor, mikor Öfelségével paktumot kötött és irt alá a Kristóffy-féle reform alapján. Mintha nem Károlyi Mihály

lett volna az, aki az OMGE javaslatát aláírta és terjesztette be Héderváry kérdésére. És mintha Apponyi Albert lett volna az, aki 1906-ban a gyalázatos bécsi békét azzal indokolta, hogy ezáltal a nemzetrontó Kristóffy-féle javaslattal szemben módunk lesz a választói törvényt nemzeti alapon megcsinálni és ugyanő nem lett volna az, aki szolidaritást vállalt Andrássyval akkor és Károlyival, Tiszával azóta, egészen ez év nyaráig.

Mert a közelmúlt eseményeiről nem beszéllek. Keserűséggel teli az ember lelke, ha rá is gondol, hogy a magyar a magyart ideviszi és az egész világ előtt úgy teszi hirhedt, ez is más lapra tartozik. A személyi kérdések szintén. A háború folytan előállott új helyzet pedig egészen új politikát kívánna.

De az, hogy kénytelenek vagyunk látni a gróf urakat ilyen hirtelen szerepcsereiben, ilyen abszolút elvtelen játék élén, hogy összeálltak mindenkivel, mindenért, csakhogy szerepelhessenek, hogy egy lehetetlen nemzetrontó helyzetet tovább fejleszthessenek: ez megbotránkozató. Is-ten és emberek előtt. Azt kérdezem Károlyi Mihálytól: olvasta-e Jászi Oszkár főmedvényét a nagybirtok ellen? És Jászi Oszkártól, olvasta-e Károlyi Mihály hivatalos állásfoglalását a Vigadóban az OMGE-ban, a lakásán, ahol Tisza is jelen volt? Avagy ez is semmi? Más is semmi? Minden semmi? És minden mindegy? Rendben van. Akkor uraim csak folytassuk! Épületes látvány és nem tudjuk hova vezet. Eddig megölték a parlamentet, demoralizálták a közvéleményt, lehetségesé tettek lehetetlen dolgokat. Ezután talán si-kerülni fog mindezt igazolni is.

Igazán helyes, hogy ezer éves elnyomás után végre a grófokat is emberszámba

A nevelőnő.

Irtá: Szederkényi Anna.

Philippe fűtyörészve ült az íróasztalánál. A finom szivarokat rendezgette, amelyeket kizárólagosan olyan ügyfelek részére tartogatott, akik-től busás honorariumot remélt. A likőrös pohár-kákról sem feledkezett meg. Maga készítette őket az asztalkára, miután óvatosan a világosság felé tartotta mindegyiket. A kosárkát is odakészítette, melynek takaróját feleségcsakéje himezte, akivel úgy éledgeltek, mint két szelid galamb.

Philippe ur ugyan nem volt mindig ilyen szelid galambocskák, sőt ellenkezőleg! De hát édes Istenem, ilyen a fiatalság. Az ember azonban később megokosodik és fészket rak magának egy jóra való, egyszerű asszonykával, aki talán nem olyan mulatságos, nem is olyan szerethető, de nem jön üres kezzel a házhoz és jól tudja vezetni a kiadási könyvet. Később megerkezik a gyermek és az ember csak néha gondol vissza elpuhult, széles fotelekből a ruganyos, kecses, keskeny székekre, amelyeken gavallérosan, nyalkán üldögélt a kacagó, piros ajkú, ragyogó szemű nőcskék között.

Az előszobában csöngettek. Philippe a gazdag, előkelő kliens elé siet. A kliense, az elhízott, hangos beszédű földbirtokos helyett belépett egy libegőhajú hölgy. Philippe visszahökent.

- Ezt a nőt ismerem. De honnan... honnan ismerem én ezt a nőt?
- Csókolom a kezét. Parancsoljon.

Egy széklet tolt feléje és elvette a köpeny-kéjét.

- Mivel szolgálhatok?
- A nő bámuló szemekkel nézett rá.
- De Philippe, ne izetlenkedj velem. Ugy teszel, mintha nem is ismernél.
- Sőt ellenkezőleg. Nagyon is jól emlékszem. Hogyne emlékezném. Roppant örvendek, hogy ismét abban a szerencsés helyzetben vagyok...
- Mosolyogva udvariaskodott körülötte. De honnan a pokolból ismerem? Ki lehet? Ki lehet? Asszony ez, vagy leány? Azt sem tudom, hogy szólítsam — gondolta magában.
- Nagyszerű színben van. Egy kicsit megerősödött.
- Mit? Hisz hét kilót fogytam.
- Igazán? Csudálatos, hogy mégis erősebbnek látszik. Határozottan, különösen csipőben.
- Philippe, te nem látsz. Hisz épen csipőben fogytam... Te ezt nagyon is jól tudhatod... tette hozzá szégyenlősen elpirulva.
- Philippe-nak a hátán végig futott a hideg erre a félig einyelt megjegyzésre.
- Persze, persze.
- Elakadt.
- A látogató a fotel lecsüggő bojtjával babrál, az ernyője hegyét nyomkodta bele a süppedő szőnyegbe. A keztyűje ujjait igazgatta, Philippe pedig a torkát köszörülte és szeretett volna valami csudaképen mint a pára a levegőbe eltűnni. Nem mert a látogatója szemébe nézni.

— És a kedves mamája jól érzi magát? — Kérdezte végre elszántan.

— A mamám?... Philippe, te már nem is emlékszel rám... Te elfelejtettél engem. Te azt sem tudod, hogy én ki vagyok... Ezt érdemeltem én, aki szerencsétlenné tettem magam miattad.

A saját hangjától mindjobban meghatódott és hangosan kezdett sirni. Philippe megrémült.

— Ki ez a nő? Melyik ez? Miért jött ez ide? Honnan jött ez ide? Borzasztó sejtései támadtak.

— De édesem... bocsáss meg... Igazán... Te tévedsz... Kérlek... hidd el nekem, hogy... hogy napjában ezerszer gondoltam rád... Irni szerettem volna neked...

A nő felzokogott...

— Bárcsak ezt az egyetlen leveledet so-irtad volna. A papám azóta tudod, megnősült másodszer és a mostohám, aki gyűlöl engem, megtalálta a leveledet, amit azután az éjszaka után irtál. Elkérgetett. Most eljöttem hozzád. A papa biztosan utánam jön. Azt mondta, kényszeríteni fog a házasságra.

Philippe ártatlan hat éves gyerekeire gondolt és úgy érezte a haja lassan őszülni kezd. De legalább tudná, hogy ki ez a lány. Itt már csak a vakmerőség segített.

- Ne sirj édesem. Emlékszel...?
- Igen, hogyne emlékezném. Mig a papa az ujjonnan megválasztott képv... urat el-

vegyék és a nagyhirtokos is felszabaduljon a rettenetes elnyomás alól, sőt visszafoglalhassa azt a kevés földet is, ami még nem az övé. A népek szabadságáért ontja véré a Balkán. Fegyverre magyarok! A grófok szabadságáért!

A király a politikában.

— Az ellenzék tüntetése. —

Távirati tudósítás.

Budapest, október 25.

Hir szerint az ellenzék tüntetésre készül a királynak budapesti bevonulása alkalmából. Eljenezni akarja az uralkodót és tüntetni akar a Lukács-kormány ellen. Ha ez a tüntetés megtörténik, úgy az uralkodó nagyon is kiérezné, hogy a demonstráció tulajdonképpen *ellene történik*, mert hiszen a Lukács-kormány nemcsak a többségnek, hanem a királynak bizalmával is rendelkezik. Alkotmányos felfogás szerint egyébként az uralkodót ez a tüntetés meg nem tévesztheti. Azt a korona is tudja, hogy a kisebbség előtt a Lukács-kormány nem rokonszenves. Egy ilyen tüntetésnél sokkal ékeesszólóbban beszél az, hogy az összes időközi választásokból a munkapárt hívei kerülnek ki győztesen. Egyébként budapesti politikai körökben egyáltalában nem hiszik, hogy az ellenzék számottevő résztvevőket kapjon.

Désy Zoltán ma egy újságíró előtt a következőképp nyilatkozott a kérdésről:

— Azt mondják, hogy a király Budapestre jön. Örömmel üdvözljük. Nekünk nincs titkolni valónk előtte és mindenki előtt nyíltan harcolunk az ország alkotmányáért és ezzel együtt a dinasztia érdekéért. Mert bármit mondjanak a munkapártiak, itt nagy bajok vannak. A természet csapásai és az emberi rosszaság egyformán sújtják ezt az országot. A természet rendje megfordult; völgyeink vízben usznak, hegyeink roskadoznak, millió és millió érték semmisül meg naponta. De nem kisebb baj, hogy fegyveres erő tartja fenn az országban az alkotmányos rendet és hogy parlament helyett egy párt működik nem az ország, hanem saját önös érdekeiért. A törvényes rend iránti bizalom, a törvények kötelező erejébe vetett hit kezd kivészni a közvéleményből. Jöjjön az uralkodó, nézzon és lásson saját szemével. Csak egyről győződhet meg: hogy trónjának és családjának ellenségei ugyanazok, akik a nemzet jogait és szabadságát önző érdekekből megsemmisíteni akarják. Alkotmányos államban a korona felüláll a pártküzdelmeken. Az a küzdelem, amelyet mi felvettünk, és kénytelenek voltunk felvenni a mostani kormányval és a munkapárttal szem-

tette a banketten, te visszaszóktél hozzám, én hal-
kan nyitottam ki a kiskaput.

Philippenek a lába alatt mintha a föld nyílt volna ketté. De hiszen ez a Juliette, a járásbíró-sági irnok kis Julietteje. Emlékezett már. A tavalyi választásokon, amikor a képviselőnek korteskedett, akkor ismerkedett meg a kis leánnyal. Milyen édes volt az a kis leány. És akkor este... nagyon sokat ittak, a leányt beengedtem. Igen... egy párszor még visszagondolt rá. Megbánta... igen bizony megbánta, hogy úgy történt... De hogy is nem ismerte föl mindjárt.

Fájó szívvvel gondolt gyanutlan feleségére és megsimogatta Juliettet.

— Most aztán ki kell valamit találni, Juliette. Ki fogunk valamit találni, később majd meglátjuk. A legokosabb volna irodába menni valahova. Tudsz gépirást?

— Nem tudok.

— Az baj. Akkor nevelőnő lesz.

De én nem tudok nevelni.

— Az nem baj. Majd megtanul. Irok néhány sort egy ismerős közvetítőnek, akinek az ügyét viszem és az el fog helyezni. Majd mi érdeklődünk holnap... Majd meglátjuk. De most siess oda fiam. Új kocsiba és menj oda. Egy ügyfelet várok.

Megírta a levelet, átadta neki, becsöngette az inasát és meghagyta, hogy gondoskodjék a kocsiról.

— Igen, de te meg sem csókoltál.

Philippe fájt szívvvel, gondolt gyanutlan fele-

ben, az alkotmányos rend és így a korona érdekében is folyik. Vivjük ezt a harcot azokkal az eszközökkel, amelyek rendelkezésünkre állanak és vivjük mindaddig, amíg a célt el nem értük, amíg a parlamenti abszolútizmust meg nem buktattuk.

Mi történjék az Acsev. adójával?

— Arad költségvetése a hármass bizottságban. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 25.

Nemcsak mi, de a törvényhatósági bizottság tagjai is konstatálják évek során és ma újra megállapították, hogy a város költségvetésének tárgyalása a legfelületesebb munka a városházán. Nem túlzás, ha azt mondjuk, hogy egy kis, de privát szivességből keletkező ügy sokkal részletesebb megbeszélésre találhat, mint a majdnem három milliós költségvetést. Azonban ez évben még a megsokottnál is szembeötlőbb nemtörődömség közepette darálták le a hármassbizottságban a büdsetet. Az egész tárgyalás nem állott egyébből, minthogy *Kilényi* János főszámvevő felolvasta általános részvéltenségtől kísérve az egyes tételeket és egy-két felszólalástól eltekintve, a bizottság jóváhagyta. Megjegyzendő, hogy a bizottság tagjai nem is látták a költségvetést, mert az még most sincs kinyomatva, noha már tavaly meghagyta a közgyűlés a tanácsnak, hogy a hármass bizottság tárgyalásaira teljesen kész és kinyomatott költségelőirányzatot juttasson a bizottsági tagok kezébe. Ez nem történt meg és *Szathmáry* János szóvá is tette, illuzóriusnak és felületesnek mondvá ilyenképen a bizottság ülésézését.

A gyorsvonati tempóban végzett munka egyáltalában nem változtatott azon az összeállításán, melyben a tanács fogadta el az előirányzatot és amelyet már az *Aradi Közlöny* többször ismertett. Mielőtt azonban a bizottság a részletes felolvasás meghallgatását elhatározta volna, *Szathmáry* János a következő figyelemre méltó kijelentéseket tette:

— A főszámvevő urnak a költségvetéshez csatolt előterjesztéséből az tűnik ki, hogy különbséget tesz bevétel és bevétel között, mert például az *Acsev.* adójából befolyó jövedelemnek nem a természetes feladatot szánta, nem az adócsökkentésre akarja felhasználni, hanem speciális rendelkezésre jelöli ki. Ez ellen tiltakozom. Minden be-

ségére és megcsókolta s mivel jól esett neki, még egyszer megcsókolta.

— Légy okos, Juliette. Még szerencsés is lehetsz. Esetleg olyan házba kerülsz, ahol valaki megszeret, ha csinos kis leány vagy. Majd beszélünk erről.

Juliette elment és Philippe fölszárította verejtékező homlokát.

Este nyugtalan szívvvel ment haza. Utközben virágot vett az asszonynak és elhatározta, hogy Juliettenek írni fog. Megírja a valóságot, bevallja hat éves gyermekét, fölvilágosítja, hogy nem találkoznak.

A felesége alig köszönte meg a virágot, komoly arccal, ünnepélyesen fogta karon és szobájába vezette, mint mindig, ha valami fontosat akart mondani neki.

— Kérlek Philippe, azt az örvendetes hirt akarom veled közölni, hogy egy nagyon kedves kis leányt találtam a gyermek mellé! Nagyon szelíd, ártatlan kis leánynak látszik, most jött vidékről, még sohasem volt idegen házban. A mostohája kergette el szegényt. Kérlek, légy kedves hozzá. Annál is inkább, mert ismered. Nagyon meg volt lepve és úgy megörült szegényke, mikor a nevem meghallotta... Kérlek, Philippe légy kedves hozzá. Az ember nem mindennap jut ilyen rendes gyermekhez. Most gyere az ebédőbe és mikor meglátod, tegyél úgy, mintha ráismertél volna. Jól fog esni szegénykének. Juliettenek hívják. Megigéred?

— Jó, jó, kedvesem, majd ráismerek... Hogyan, a te kedvedért...

vétel, lehet az adó is, csak ama kiadások fedezésére fordítható, melyek a községi adóból nyerne kielégítést, ezeket külön rezerválni nem lehet.

— Ez természetes is, — válaszolta *Varjassy* Lajos polgármester — és a főszámvevő sem értette ezt másképp.

Ezután a főszámvevő ismertette a költségvetés végösszegeit és elmondotta, hogy 2.728.818 korona a szükséglet, 1.720.879 korona a fedezet és az így jelentkező 108.939 korona hiány az állami adónak 75 százalékának megfelelő pótdadóval fedezendő.

— Minthogy — mondotta *Szathmáry* János, — a költségvetés az előző év adókiivetése alapján készül, semmi nehézség sincs abban, hogy az *Acsev.* jövő év áprilisában esedékes adóját felvegyük az előirányzatba. Az *Acsev.* állami adóját, noha a fizetési kötelezettsége csak jövő évben éled fel, minden esztendőben kivetette a pénzügyigazgatóság, de természetesen le is irta. A kivetési alap tehát megvan és ennek megfelelően megállapítható lenne a városi pótdadó is.

A polgármester kijelentette, hogy ha az *Acsev.* az adófizetést megkezdi, akkor a tanács pótköltségvetést terjeszt be és ebben javaslatot is tesz az adó felhasználására, ami más nem lehet, mint a pótdadó csökkentése. Ezután általánosságban elfogadták a költségvetést.

A részletes tárgyalás során sem történt az egyes tételeken változtatás. A tűzoltók évi segélyét ezer koronával emelték és így hétezer koronát kapnak. A jéggyár üzemi költségeit, noha az most sem működik, beállították és a tanácsot felhatalmazták, hogy az esetre, ha szükségét látná, gondoskodjék a gyár üzembe helyezéséről. A szegényügyi kiadások megállapítása kapcsán *Hegyő* Albert kérdést intézett a polgármesterhez, hogy mikor lépteti életbe a tanács az új szegényügyi szabályrendeletet. *Green* Nándor főkapitány kijelentette, hogy a miniszter több pótlást kíván és most egy bizottságnak van kiadva átdolgozás céljából. A polgármester kijelentette, hogy megszüreti a szabályzat elkészítését.

A jövő évi költségvetésben először valósította meg a főszámvevő azt az elvet, hogy minden olyan intézmény kiadásai és bevételei, melyek nem szorosan adminisztratív jellegűek, teljesen különállóan szerepelnek. Így történt ez a kulturpalota költségvetésével is és ezért elismeréssel illeték is a főszámvevőt, mert a közönség tisztán láthatja, mibe kerül annak fenntartása. *Tolnai* János dr. eziránt kérdést is intézett a főszámvevőhöz.

— A kulturpalota személyi és dologi kiadásának összege — mondotta *Kilényi* — 38 ezer korona, építési költségeinek kamataira szükséges 37 ezer korona, bevételeinek előirányzata pedig 38 ezer korona. Ha a város tízezer korona állami segélyt kap, akkor évente *huszonhét ezer korona hiányt kell pótdadóban fedeznie*. A bizottság ezt tudomásul vette.

Igen nagy elismeréssel nyilatkozott a bizottság a városi kertészet örvendetes fejlődéséről és *Tolnai* János dr. figyelmébe ajánlotta a tanácsnak, ennek az üzemnek fejlesztését még ha az újabb beruházási költségekkel járna is. Örömmel vették tudomásul azt is, hogy az összes városi parkok, ültetvények, iskolai és ovoda kertek fenntartási költsége mindössze tízezer koronába került és ez *Szabó* Károly városi kertész buzgalmának köszönhető.

Ezek után részleteiben is elfogadta a hármass bizottság az előirányzatot és miután elutasította a kerékpáradó eltörlésére vonatkozó kérvényeket, a költségvetést elfogadásra ajánlja a közgyűlésnek, azzal a megjegyzéssel, hogy a pótdadó 75 százalék, de ebben a tegnap megszavazott *családi pótlékok* nincsenek beszámítva, ami természetesen tetemes kiadást jelent és emelni fogja a percent számát.

Mint hogy azonban a jövő évre az állami adó-alap is növekszik zárószámáig a családi pótlékra szükséges összeg pótladó emelés nélkül is megtérül.

A jövő év első negyedében, mint hogy a miniszter március előtt a költségvetést jóvá nem hagyja, még 76 százalékos adót szed a város.

Ezután a városi tisztviselői nyugdíjalap költségvetését tárgyalta a bizottság és miután elvetette Reinhart Gyula ama indítványát, hogy a nyugdíjalapot szüntesse meg a város és olvassza a törzsvagyomba, azt a költségvetést is elfogadták. Ugyancsak hozzájárultak ahhoz is, hogy a jövő évben is 3 és fél százalék csatornaadót szedjen a város.

Kisiklott

az aradi személyvonat.

— Öt sebesült. —

— Az Aradi Közlöny tudóstíjójától. —

Arad, október 25.

Az aradi állomáson ma reggel a budapesti személyvonatra várakozó közönség nagy meglepetéssel vette tudomásul a „Késési tábláról”, hogy a 604. számú, reggel nyolc órai személyvonat bizonytalan ideig késik. Csakhamar annak a híre is kiszivárgott a közönség közé, hogy a személyvonat a sofronyai állomáson kisiklott.

Le sem lehet írni, hogy a hír nyomán milyen kétségbeesett jelenetek játszódtak le az állomáson. Azok, akik férjüket, feleségüket, gyermekeiket, rokonukat várták a budapesti személyvonattal, a legrosszabbtól tartva a sötét kétségbeesés határán kérdezősködtek a vasuti tisztaktól. Bizonyosat senki sem tudott mondani, de a vasutasok igyekeztek megnyugtatni az aggódókat.

A közönség megnyugtatása csak részben sikerült. A városban ugyanis rémhírek terjedtek el: a sofronyai katasztrófának többen áldozatul estek, a sebesültek száma pedig megközelíti az ötvenet. *Kabdebó György dr.* és *Keppich Jakab dr.* államvasuti orvosok, akiket a katasztrófáról azonnal értesítettek, e hír hatása alatt a sebésműszerek egész raktárát véve magukhoz indultak különvonattal a szerencsétlenség színhelyére.

A katasztrófa azonban nem volt olyan súlyos, mint amilyennek az Aradon elterjedt hírek állították. Emberélet egyáltalán nem esett áldozatul, sőt súlyos sebesülés is csak egy volt. A szerencsétlenség különben a következőképp történt:

A 604. számú személyvonatnak, amely este tizenegy óra harminc perckor indult el Budapestről, reggel nyolc óra előtt néhány perccel kellett volna Sofronyára megérkeznie. A személyvonat azonban késett s így már nyolc óra tizenöt percre volt, amikor a sofronyai állomás bejárájához megérkezett. A vonatot szokás szerint a második sínpárra irányították s így az állomási bejáránál egy váltón kellett keresztül haladnia.

A katasztrófa ebben a pillanatban történt. Alig haladt túl a mozdony a váltón, *kisiklott a sínpárról* és az utána következő négy kocsit is magával rántotta.

Egy utas a következőképp beszélt el a katasztrófa történetét:

— Épen egyik másodosztályú fülke ablakán néztem ki, amikor a kocsit oly erős rázkódás érte, hogy hátratántorodva a fülke pamlagjára zuhan tam. Irtózatosszerű és ropogás hallatszott. A fülke ablakai rémes zörejjel törtek össze. Egy pillanatra halálos, dermedt csend támadt, majd artikulálatlan kiáltások, jajveszérékek hangzóttak fel. Egyesek segélyért kiabáltak. A segélyre azonban nem nagy szükség volt, mert néhány pernyi munka után ki tudtuk magunkat szabadítani a kocsiból, amely félig tótágast állt.

Az utasok közt nagy rémület vett erőt. Azok, akik a sértetlenül maradt kocsikban voltak, azt hitték, hogy az első három személyszállító kocsi romja hullákat takar. Akik kiszabadultak, vagy kiszabadították magukat a romok közül, jajveszérékelve panaszkodtak, vagy hozzátartozóikat keresték. Akik egész könnyű zuzódást szenvedtek, még az orvosok erősítgetésére sem akarták elhinni,

hogy nincs komolyabb bajuk. Súlyosan csak egy ember sérült meg: *Krampánszky Ervin* főkalauz, akinek *arc- és orrcsontja törött össze.*

A véletlennek és a hihetetlen szerencsének köszönhető, hogy a súlyos természetű kisiklás nem követelt áldozatot. Egy másodosztályú és két harmadosztályú kocsi zuzódott össze és mégis az utasok közül csak hárman — a nevüket eddig még nem állapították meg — sebesültek meg könnyebben. *Fias János* vonatvezetőt csak hosszasan munka után lehetett a romok közül kiszabadítani. Sérüléseket ugyan nem szenvedett, de súlyos ideglázt kapott.

A katasztrófa színhelye megdöbbentő látványt nyújt. A hatalmas mozdony, amely ki tudja hányszor futotta be büszkén a Tövis—Budapest közti utat, most féloldalt dülve, mint egy szárny-szegzett madár, csonkán, megrongálva, félig a földbe furódva fekszik két kerekét felfelé meresztve. A szerkocsi teljesen összetört, mögötte egy harmadosztályú kocsi fekszik fél oldalán keresztben a síneken. A faalkatrészek szilánkokra vannak zúzódva, az ablakok valamennyien betörve, fadarabok, tüvegcserepek, letört vasalkatrészek hevernek felette. Egy másodosztályú kocsi következik ezután, amely ugyszólván felfutott a harmadosztályúra. Leghátul roncsokban hever a felszakított síneken még egy harmadosztályú kocsi.

Az aradi állomásról azonnal kisegítő mozdonyt küldtek Sofronyára s így az épen maradt kocsikból álló vonat két órai késéssel megérkezett Aradra. A forgalom különben nem akadt fel Sofronyán. A romokat ugyan csak egy két nap múlva lehet a középső két sínpárról eltakarítani, de a forgalmat az épen maradt három sínpáron akadálytalanul le lehet bonyolítani.

Az üzletvezetőség *Nagy Zoltán* osztályfőnök és *Marzó Iván* főfelügyelő vezetésével még a délelőtt folyamán vizsgálóbizottságot küldött ki. A katasztrófa okát azonban eddig még nem lehetett kideríteni.

Egy vasuti főtisztviselő, aki reggel legelőször volt kint a szerencsétlenség helyén, így mondta el nekünk a baleset egyes érdekesebb részleteit és annak okát:

— Reggel rémes hírek érkeztek hozzánk a balesetről s mi is azt hittük, hogy emberhalál történt. Ezért hivatásomnak megfelelően azonnal kimentem. Ott aztán meggyőződtem róla, hogy nem történt nagyobb szerencsétlenség. A mozdony a váltón áthaladva, *kiugrott a sínről.* Ez teszi műszaki szempontból rendkívül érdekessé a balesetet. Be van bizonyítva, hogy a mozdony már áthaladt a váltón, a mikor a kisiklás megtörtént. Különben is a váltót teljesen rendben találtuk. A kisiklott mozdony azután orral a földbe furódott és magával rántotta a mögötte lévő postakocsit, meg egy másod- és két harmadosztályú vaggont, amelyek ugyszólván darabokra zúzódtak. A többi kocsi is félig egymásra torlódtott, de nem sérültek meg. Az utasok közül hárman sebesültek meg, de jelentéktelenül: két harmadosztályú és egy másodosztályú utas. A vasuti alkalmazottak között két sebesült van, akik közül *Krampánszky* vizsgálókalauz sebe komolynak mondható. Ő éppen a második osztályú kocsiban teljesített szolgálatot. Vele utazott *Riegler* vasuti tiszt, akinek csodálatosképpen semmi baja se történt. Érdekes kalandon ment át *Fias* vonatvezető, aki a szabályok értelmében az ugynevezett paklikocsiban utazik a mozdony mögött. Ez a paklikocsi darabokra tört és az első félóránban a benne utazott *Fias* sehol se találtuk. Már azt gondoltuk, hogy a szerencsétlen ember meghalt, de amikor a paklikocsi romjait szétértük, a sínek között fekvő találtuk a vonatvezetőt. *Fias* gyorsan talpra ugrott, de oly ideges volt, hogy két három szónál többet nem tudott mondani. *Keppich dr.* megvizsgálta és konstataulta, hogy az idegességen kívül más baja nincs.

— Két napig otthon pihenjen — mondta az orvos — azután jelentkezék szolgálatra. Ugy látom az ijedségen kívül szerencsére más baja nem esett.

— Hogy tulajdonképpen mi az oka a balesetnek, azt nem tudjuk és alkalmasint nem is fogjuk soha megtudni. Valóságos rejtély ez. Lehet, hogy a mozdony valamelyik kereke lazult meg, lehet, hogy a féknek volt baja. De azt utólag nem lehet megállapítani, mert hiszen a földbe furódott és alaposan megrongálódott. Honnét tudjuk azt meg, hogy a mozdonyon most észlelt hiányok a kisiklás előtt, vagy az utáni időben keletkeztek e?

A mérnök büne.

— Letartóztatás gyújtogatásért. —

Saját tudóstíjónk telefonjelentése.

Budapest, október 25.

Hetek óta tartó szenzációs bűnpör nyomozása fejeződött be ma reggel. A budapesti rendőrség Szegedről érkezett távirati megkeresés alapján letartóztatta *Járossy Sándor* szegedi mérnököt, akit azzal vádolnak, hogy Sándorfalva község határában levő gőzmalmát cselédjével felgyújtatta, hogy ilyképpen hozzájuthasson a biztosítási összeghez. A mérnököt cselédje vádolta meg ennek a súlyos bűnnek az elkövetésével s a cseléd vallomásán kívül már eddig is igen sok terhelő adat gyűlt össze a mérnök ellen.

Még ez év augusztus 4 én történt, hogy *Járossy Sándor* szegedi magánmérnök sándorfalvai gőzmalma leégett. A tűz okát nem tudták megállapítani és a község előjárósága *Járossy Sándor* részére kiadta az ártatlansági bizonyítványt. A mérnök ez okmány alapján a biztosítótársaságtól tüzkár fejében 23.000. koronát vett fel. A községben mindjárt a tűz után suttogni kezdtek, hogy a malomban gyújtogatás történt, pozitív váddal azonban csak most lépett fel *Dékány Mária* sándorfalvai cselédleány, aki a csendőrök előtt elmondotta, hogy ő gyújtotta fel a malmot *Járossy Sándor* biztatására. *Dékány Mária* több éven keresztül szolgált a mérnöknel, aki már 1909-ben is kerte, hogy gyujtsa fel a malmot. A leány ekkor még idegenkedett a gyújtogatási tervtől, 1910-ben azonban a mérnök többszöri kérésére megkísérelte a malom felgyújtását. Petróleummal öntötte le a malom padlását és a petróleumot meggyújtotta. A tűz azonban csodálatos módon nem terjedt el, hanem magától elaludt. Az idén a mérnök ismét arra kérte a leányt, hogy gyujtsa fel a malmot, mire augusztus 4 én este *Dékány Mária* égő gyertyát helyezett el a malom padlásán lévő száraz lóhere közé. A malmot így sikerült is felgyújtani.

*Dékány Mária*t beismerő vallomása alapján a csendőrség letartóztatta és több tanút is hallgatott ki, akik egyértelműleg azt vallották, hogy tudomásuk szerint csakugyan *Járossy Sándor* mérnök biztatta fel a leányt a malom felgyújtására. A sándorfalvai csendőrség megkeresésére a szegedi rendőrség tegnap délelőtt 11 órára feltétlenül megjelenésre idézte be a mérnököt, aki azonban nem jelent meg. A rendőrségen ekkor már tudták, hogy *Járossy* megszökött, mert értesült arról, hogy a cseléde csakugyan beváltotta fenyegetését és gyújtogatásért feljelentést tett ellene. A szegedi rendőrség körözőlevelet adott ki *Járossy Sándor* ellen és az esetről távirati értesítést küldött a budapesti rendőrségnek is, miután nagy volt a gyanu arra, hogy *Járossy* Budapestre szökött.

A budapesti rendőrség ma reggel táviratilag értesítette a szegedi rendőrséget, hogy a gyújtogató mérnök tartózkodási helyét kikutatta és *Járossy Sándor*t előzetes letartóztatásba helyezte. A szegedi rendőrség most intézkedett, hogy *Járossy*t a szegedi kir. ügyészség fogházába szállítsák.

EGYESÜLETI ÉLET.

(—) Az Aradi Torna-Egyesület választmányára folyó hó 26-án este 6 órakor az állami fő-reáliskola igazgatói termében ülést tart, melyre a választmány tagjait ezuton meghívjuk. Tárty: 1. Folyó ügyek. 2. Az Aradi Testgyakorlók Körével való fuzionálás végleges megbeszélése. 3. Indítványok.

Üszküb és Skutari veszedelemben.

(Törökök veresége a nyugati harctereken. — Montenegrói hódítások. — Részletek a kirk-kilisszei csatáról. — A törökök támadásra készülnek Drinápolynál.)

— Saját tudósításoktól. —

Arad, október 25.

A háborus eseményekben ma reggelre két szenzációs eseményről érkezett hír. Az egyik szerb forrásból azt erősítette meg, hogy Kumanovó mellett döntő győzelmet aratott egy szerb hadsereg. A másik híradás a bolgár harcterről Kirk-kilissze elestét tudatta. Meglepő hírek voltak ezek, különösen Kirk-kilissze elfoglalása történt váratlanul és ma reggelig határozott részletes hírek hiánya miatt nem is lehetett tudni, hogy miképpen kerítette hatalmába rendszeres ostrom nélkül a hamarosan megerősített Kirk-kilisszét.

Kirk-kilissze ugyan még néhány hónap előtt egészen jelentéktelen török hely volt, amelynek husz kilométeres körre tervezett védőműveiből csak két erődítés nyert befejezést. Ezeket a bombák ellen is biztosított, zárt ötszögletű redout-kiképzéssel készült földbe épített várakat nehéz lövegekkel szerelték fel. Az egyik Kirk-kilisszétől nyugatra három kilométer, a másik két kilométerre kelet felé készült. Közéjük regtönzött erődöket emeltek, rohamnak ellentálni nem képes sáncokkal és könnyebb ágyukkal felszerelve.

Am a drinápolyiaknál jóval gyengébb megerősítés, vár-gyűrű ellenére is normális viszonyok között hihetetlen és lehetetlenséggel határos hadított lenne Kirk-kilisszének egyszerű rohammal megszállása. Az utolsó esztendőkhé haditörténetében nem lehet példát találni hasonló vár elfoglalására, ellenben sokkal több eset bizonyítja, hogy Kirk-kilisszénél gyengébb erősségek hosszú ideig tartották magukat számottevő szabadon mozgó hadsereg támogatása nélkül. Kirk-kilisszét jelentős török sereg védte operációival és ha ennek ellenére mégis ily gyorsan az ellenség kezébe került, abból szomorú következtetéseket lehet katonai szakértő szemmel levonni a török haderő belső értékére, katonanyagára, tisztjei képzettségére és a török tábornokok harci tudományára nézve. A török hadsereg ilyen óriási katasztrófális veresége után azt kell hinni, hogy igaza van a bolgár diadalmamornak: Törökország gyenge, ellenállásra képtelen, bukásra megérett állam.

Nagyon nagy meglepetés érte ezzel a vereséggel Európa minden államának katonai köreit, mert talán kivétel nélkül arra számítottak, hogy a török sereg győzni fog a Balkán-államok inferiorisabb csapatai felett. Kirk-kilissze bevételé pedig azt mutatja, hogy a török sereg sokkal kevésbé harcképes, mint bolgár ellenfelei. A török vezetés tehetetlenségére és a sereg demoralizálására vall a török foglyok nagy száma. Talán nem lesz kerekén ötvenezer fogoly, de annyi bizonyos, hogy tiz-huszezernél is több. Ma negyvenezerről szól a távirat. Miután Kirk-kilisszét legteljebb 15.000 katona védte, az erősségen kívül operáló sereg egy része is foglyul esett.

A hadjárat folyamán még történhet változás a törökök javára is, de egyelőre, a katasztrófális vereség után Konstantinápoly, a főváros is veszélyben forog.

A kirk-kilisszei vereség hatását még súlyosabbá teszi az Üszküböt fenyegető veszély. A kumanovói vereségről érkező jelentések szerint hetvenezer törökkel szemben százezer szerb nyomul előre és így a tuleróvel szemben Zekki pasa serege továbbra sem számíthat eredményekre. Sajnos a macedóniai harctéren is rossz a török seregek stratégiai irányítása és így itt sem lehet meglepő az egyesült bolgár-szerb seregek győzelmes felvonulása.

Ha ehhez hozzászámítjuk, hogy a görögökkel szemben operáló török sereg is rossz helyzetbe jutott és ma már Skutari védőbástyája: a Tarabos-erőd is montenegrói kézbe került, — akkor ma reménytelennek látszik a törökök helyzete.

Ma érkezett távirataink ezek:

A kirk-kilisszei megsemmisülés.

— Demoralizált török seregek. — Mi volt a vereség oka? —

Konstantinápoly: Drinápolyból jelentik: A várostól nyugatra és a Kirk-kilissze előtt vívott ütközetekben a törökök részéről tizenhatezer ember halt meg, de a bolgároknak is rengeteg véráldozatba került Kirk-kilissze meghódítása. Vereségük egyenesen ijesztő.

Londonból jelentik: A kirk-kilisszei török helyőrség sorsáról — mint Konstantinápolyból jelentik — eddig nem érkezett hír. Azt hiszik a hadügyminisztériumban, hogy 40.000 ember Drinápoly felé vonul és további néhány ezer fedezi a visszavonulást.

London, október 25. Szófiából jelentik, hogy a harcterről érkező hírek leirhatatlan örömet keltek. Amikor tegnap délután öt órakor a görög követ megjelent a hadügyminisztérium előtt, amely éppen akkor adta ki a Kirk-kilissze megvételének híreit, a nagy néptömeg vállára emelte és győzelmi menében hordozta körül. A sztárazagorai főhadiszállásról még csak általános jelentést küldtek, amelyek szerint a harc két napig tartott, miközben a várost bombázták. A gyalogság nehéz ágyuk fedezete alatt két oldalról támadtak és végül szuronnal vették be a török hadállásokat. A törökök rendkívül nagy veszteségeket szenvedtek és visszavonulásuk pánikszerű volt. A törökök nehéz tüzésége semmi hatást sem tudott elérni. A törökök most sokkal szűkebb területre szorultak össze. Az időjárás nyárias. A bolgár harcvonal a határ egész vonalára kiterjed s a bolgárok eddig harminckét kilométernyire nyomultak előre török területen.

Szófia: Tegnap késő este rendkívüli kiadás alakjában jelentek meg a lapok Kirk-kilissze elfoglalásának hírével. Az első táviratok, amelyek ide érkeztek, 40.000 török hadifoglyoról beszéltek. És most sem lehet tudni, csakugyan igaz-e, hogy Muktar pasa tábornok, Adulhallin herceg és még néhány pasa a bolgárok fogságába jutottak? Az itteni külföldi laptudósítók még az éjjel fogadta Nikiforov hadügyminiszter és így nyilatkozott előttük:

— Kirk-kilissze meghódítása a legfontosabb esemény, valósággal egy második Plevna, de azzal a nagy különbséggel, hogy nem hónapokig tartó, hanem egész rövid hadjárat után aratta a bolgár sereg ezt az elhatározó győzelmet s ezzel megszerezte a kulcsot a török sereg legfontosabb pozíciói felé. Kirk-kilissze bevételé éjjelkor történt. A bolgárok bravurosan vitték keresztül a rohamot. Ez az egész, amiről értesültem, részleteket még nem tudok a csatáról. Jelentették nekem, hogy szövetségeseink, a szerbek derékasan harcolnak. A bolgár győztes sereg tomérek ágyút és muniációt zsákmányolt. A mieink megszállták Kirk-kilissze várát és a sáncokat. A törökök visszavonulása vad futás volt délkelet felé, Bunarhidsar irányában.

Konstantinápoly, október 25. A hadügyminisztérium tegnap délután öt órakor a következő közleményt adta ki a sajtónak:

Keleti seregünk abból a célból, hogy a bolgár hadsereg ama részét, mely a határt a Tundza folyótól keletre lépte át, föltartóztassa és egyúttal kibontakozásra kényszerítse, valamint hogy ily módon a várt török erősítések tűzvonalba állítsa-

sához időt nyerjen, kihasználta azt a körülményt, hogy az ellenség hosszú formációban nyomul előre, megtámadta a bolgár csapatoszlop élét. A bolgárok kénytelenek voltak kibontakozni és előnyomulásukat megszüntetni. Miután a keleti hadseregnek ily módon sikerült az ellenségnek idővesztést okozni, rendben visszavonult, hogy a döntő ütközetet, melynek kimenetele kétes lett volna, elkerülje. Nehogy az ellenség lássa, hogy keleti hadseregünknek célja csupán a foglalás, néhány hadcsapatunk fényes támadásokat hajtott végre, melyek kitűnően voltak vezetve. E harcokkal a most elének tűzött célt elértük.

Az esti lapok jelentik, hogy Drinápolyból számos muzulmán menekült, valamint több sebesült érkezett Konstantinápolyba. A hadügyminiszter ma Drinápolyba utazik.

Konstantinápoly, október 25. A türelmetlenséget, melylyel a közönség a két nappal ezelőtt kezdődött nagy drinápolyi csata híreit várta, a vezérkarnak délután közzétett kommunikéje nem elégitette ki. Ellenkezőleg, az általánosságokban mozgó, katonai kifejezésekbe burkolt kommuniké aggodalmakat keltett, különösen mert a taktikai manővernek mondott visszavonulást egyes körökben véglegesnek tekintik. A kommuniké rossz benyomását részben a hivatalos lap külön kiadásában közzétett hír a szerb Morava-hadsereg ellen kivívott győzelemről enyhítette.

Konstanca: Azzal magyarázzák a török sereg vereségét, hogy Mezzim-pasa hadügyminiszter és a thráciai sereg vezére: Abdullah-pasa között nézeteltérések voltak. A hadügyminiszter elejétől fogva a macedóniai harcteret tartotta a fontosabbnak, míg Abdullah azt tartotta, hogy Thráciában fog eldőlni az első döntő ütközet. Ezért Abdullah-pasa folyton segédcapákat kért, de a hadügyminiszter nem hozzá, hanem a macedóniai harctérre küldte a Kisásziából özőnlő katonákat.

Konstantinápoly: Az idegen diplomaták körében valóságos csapásnak tartják Törökországra nézve a kirk-kilisszei vereséget és annak tulajdonítják, hogy a török hadseregben a szellem hanyatlak. Hiteles értesüléseink vannak róla, hogy a török csapatok a sok utazástól ki voltak éhezve, fogyatékos ruházataikban fáztak, nem volt elegendő patronjuk és így érthető, hogy majdnem ellenállás nélkül tömegesen adták meg magukat. Még nem lehet pontosan tudni, hogy mennyi török jutott a bolgárok fogságába, de számuk sok ezerre rugott. Az ágyukat és zászlókat cserben hagyták, rendetlen futásban fegyelmetlenül menekültek, tisztjeiknek nem engedelmességek és szétszóródtak, mikor a bolgár sereg üldözőbe vette őket.

Vranja, október 25. Karagyorgyevics Sándor herceg, Péter király unokafivére egy hírlapíróval folytatott beszélgetés közben kijelentette, hogy az ő meggyőződése szerint a török haderő vépképpen demoralizált állapotban van és a fejét teljesen elvesztette.

A törökök, ugylátszik, teljesen rábízták magukat a hatalmak közbelépésére, melyben a legutolsó percig reménykedtek. Csapataik teljesen szervezetlenek és élelmezésük nagyon rossz, de a falvakat, melyeket ki kell üríteniök, távozásuk előtt mindenütt elpusztítják és felégetik.

Drinápolynál már megkezdődött a döntő küzdelem és a háboru előreláthatólag gyorsan véget fog érni. Reméljük, hogy a hatalmak igazságosak lesznek és nem fognak bennünket győzelmünknek a gyümölcsétől megfosztani.

A helyzet Drinápolyban.

Drinápoly, október 25. Néhány nappal ezelőtt kihirdették az ostromállapotot. Este kilenc óra után még igazolvánnyal sem szabad senkinek az utcán lenni. A lakosok megadással várják az eseményeket, mindenki bizik a hadseregben, a felnőttek mind önként jelentkeznek katonai szolgálatra s a lakosság minden elképzelhető segítségben részesíti a katonákat. Az adót buzában, zabban és árpában fizetik. Kelet Ruméliában nagy éhínség van s a lakosság rettenetes tél elé néz. Az üzleti élet teljesen pang. A drinápolyi lakosságot fölszólították, hogy két hónapra lássa el magát eleséggel, úgy látszik tehát, hogy a hadvezetés hosszú ostromra van elkészülve. Több száz ember már elhagyta a várost.

Rossz a török tüzéség.

London, október 25. A „Daily Telegraph” jelentése szerint Drinápolynál szerlelett véres ütközetek voltak, amelyekben a törökök több ponton pánikszzerűen menekültek. A törökök nehéz tüzésége rendkívül hanyagul szólt bele a harcokba. A török hadifoglyok, akiket ezrével szállítottak Sztara-Zagorába, az angol haditudósítóban a demoralizált állapot benyomását keltették. A bolgár sereg Drinápolytól hét–nyolc kilométer távol a város domináló pontját foglalta el.

Ujabb török vereségek.

Sztara-Zagora, október 25. Tegnap késő este az a hír terjedt el, hogy Nevrokopot a bolgárok bevették.

London, október 25. A Daily Chronicle-nek jelentik Sztara-Zagorából tegnap este nyolc órakor: A törökök Kirk-kilisszénél visszavonulva, Viza irányában a Konstantinápoly felé vivő főútra tértek. Visszavonulás közben újra harcoltak, de megint vereséget szenvedtek. A bolgárok elfogtak ezerkészsáz török katonát és elvettek sok ágyut. A bolgárok vesztesége is igen nagy. A török foglyok azt beszélik, hogy tíz emberre naponként mindössze két kiló kenyér jutott eleségül.

Török haditerv.

— Csatára kényszerítik a bolgárokat. — Támadó taktika. —

London, október 25. A Daily Telegraph-nek jelentik Konstantinápolyból: A kormány elhatározta, hogy Kirk-kilisszét kiüríti és a hadtesteket azok kivételével, a melyek Drinápolyt tartják, a főereghez visszavonják, a mely Babaeszkár és Lüleburgász között van koncentrálni. Ez által a főereget hét hadtestre emelik föl s ezenkívül marad még négy tartalékos hadtest, a melyet most formálnak Konstantinápoly közelében. A törökök Babaeszkár és Lüleburgász között rendkívül erős hadállásban vannak és bátran nézhetnek eléje a bolgár főhadserg támadásának. Ha az ellenség a támadást visszautasítaná, akkor a török hadsereg előre fog nyomulni s a bolgárokat Drinápolytól északra csatára fogja kényszeríteni. A Kirk-kilisszei visszavonulásnak csak az a stratégiai fontossága van, hogy a török haderőket már most jobban fogják koncentrálni. Drinápoly hosszú ostromot bír ki.

London, október 25. A keleti harctérről az itteni lapok a következőket jelentik: A bolgár hadsereg már csak 4–5 kilométernyire van Drinápolytól. Nyilvánvalónak látszik, hogy a törökök Drinápolyt csak addig védelmezik, míg a hét hadtestet nem koncentrálnak és amíg Konstantinápolytól északra a tartalék négy hadtest összevonása meg nem történik. Ez a főereg Konstantinápolytól délre Eskibaba és Lüleburgász között gyülekezik, amely fölötté kedvező védelmi vonal. Drinápolyt a törökök nagyobb ellenállás nélkül ki fogják üríteni. Ott nem lesz döntő ütközet, mert a törökök helyzete kedvezőtlen. Drinápoly elesése vasárnapig okvetlen megtörténik és a jövő héten lesz az elhatározó nagy csata Eskibaba és Lüleburgász között.

Konstantinápoly, október 25. Török lapok jelentése szerint Gole pasa tábornagy, a török hadsereg főparancsnoka kijelentette, hogy a török hadsereg egyelőre két hónapig, amíg a mozgósítás nincs teljesen keresztülve, csupán defenzívában fog maradni s akkor fog áttérni a támadásokra, amikor megerősödött, ellanfelei pedig már kifáradtak.

Párisból jelentik: A Matin kiküldött tudósítója beszélgetést folytatott Nazim pasával. A török sereg fővezére kijelentette a francia újságíró előtt, hogy a keleti harctéren eddig megvívott ütközetek csak előcsatározások s semmi komolyabb jelentőségük a tulajdonképeni háboruban nem lesz. A két hadsereg zöme még egyáltalán nem volt foglalkoztatva.

Másképen áll a nyugati harctéren, ahol a

török hadsereg zöme négy szerb hadosztályt, szóval körülbelül két hadosztályt vert vissza Kumanovónál. Ezután megerősítette a fővezér, hogy a törökök már mindenütt felvették az offenzívát, vagy pedig legközelebb offenzívába lépnek.

Szerb seregek Úszküb alatt.

— Ellenlétes vereség-hírek. —

Bécs: Ide érkezett jelentések szerint a szerb és bolgár haderő a törökök legyőzése után Kumanovó mellett már egyesült s együttesen vonul most Úszküb ellen.

Belgrád, október 25. Zivkovic tábornok serege tegnap délután hosszú véres harc után elfoglalta Sjenicát. Ma reggel a török tüzéség Kumanovó mellett támadást kísérelt meg a szerb első hadsereg ellen. A szerbek belementek a harcba és tüzéségük megsemmisített két török üteget. Kumanovón és környékén három török hadosztály volt. A Stepanovics parancsnoksága alatt álló második hadsereg egy részének támogatásával a szerbek rohamtámadást intéztek a törökök ellen, a kik kénytelenek voltak Úszküb irányába gyorsan és rendetlenül menekülni. A szerb hadsereg most Kumanovó és Úszküb közt van és legközelebbre várja Úszküb elését. A szerbek az urak immár az egész szandzsákban és Ó-Szerbia északi részében.

London, október 25. Konstantinápolyból jelentik: Négy szerb gyalogos hadosztály lovassággal és tüzéséggel tegnapelőtt éjjel átlépett a határon és Úszküb ellen ment előre. Zekki basa megtudta, hogy egy bolgár sereg is átlépte a határt s a szerbekkel egyesülni akar. Zekki basa harmincezer emberével azonnal megtámadta a szerbeket, még mielőtt a bolgárokkal egyesülni tudtak volna s több órai harc után megverte őket. A szerbek rendetlenül menekültek vissza. Egy üteget, sok sebesültet és foglyot hagytak vissza a harctéren. A bolgárok oldaltámadás által igyekeztek a Koszcia hegységen át a szerbek segítségére sietni, de elkéstek vele s ők is vereséget szenvedtek. A bolgárok négy ágyut hagytak a harctéren.

Belgrád: Tegnap este a szerb miniszterelnök vacsorát adott, amelyen a bolgárok belgrádi követe is részt vett, aki üdvözölte a miniszterelnököt a szerb hadsereg győzelme alkalmából, amennyiben tudomása szerint bevették Kumanovót és Novibazárt. Novibazár előljárójává Jovanovics volt alezredest neveztek ki.

Szalomiki: A török csapatok halálmegvetéssel küzdöttek, de végre kényszerítették arra, hogy Kumanovót felgyujtsák. A lakossághoz az a felszólítás érkezett, hogy a várost minél hamarabb hagyják el.

Szalomiki: Kozáni mellett a törökök és szerbek között heves küzdelem folyik. Számtalan bolgár banda csapat támogatja a szerb hadsereget.

Szalomiki: A török hadsereg a szerbeket tetemes vereség mellett visszaverte és óriási pusztítást vitt véghez a szerb csapatok között. A szerbek esze-veszetten menekültek és tíz ágyut hagytak vissza.

Szalomiki: A bolgár középső hadsereg, amely Úszküb felé vonult, a török csapatok által Katovó környékén feltartatott. A harc még folyik, mindkét részen már is nagy a veszteség.

Konstantinápoly, október 25. Nagy megdöbbenéssel tudta meg a nép, hogy a török hadügyminisztérium jelentése a kumanovói győzelmet illetőleg a szerb-bolgár hadsereg leveréséről nem volt igaz. Épen ellenkezőleg a szerb-bolgár sereg aratott győzelmet, mert a török csapatok nem tudták a két haderő egyesülését megakadályozni, amelyek aztán közös erővel tönkreverték a török sereget. Most a szerb és bolgár hadsereg sietve nyomul Úszküb felé.

Skutari eleste előtt.

— Felszólítás a város megadására. —

Rjeka, október 25. A legutóbbi jelentések szerint montenegróiak körülzárták Tarabost. A montenegrói csapatok Skutari északnyugati irányból tíz kilométernyire megközelítették.

Rjeka, október 25. A király tegnapelőtt három fiával Sztoj malisszor faluban időzött, a hol hosszabb haditanácsot tartott, Mirkó herceg vette át a Zéta dandár főparancsnokságát, mely Desicsnél és Tuzinál rendkívül kitüntette magát. A herceg a csapatokhoz beszédet intézett, a melyben ezt mondotta:

— Testvérek, jöjjetek velem Skutariba, nem azért, hogy a szerb történelemben megénekeljék régi várost fegyverrel pusztítsuk, hanem hogy testvéreinket kiszabadítsuk egy új életnek.

Rjekaba való visszatérés előtt, a hol ezidő szerint a montenegrói főhadiszállás van, Miklós király meghatva bucsuzott fiaitól, a kiknek lelkére kötötte, hogy kíméljék a hősiességet. Nyomban a király elutazása után megkezdtek Skutari bombázását. Néhány bomba a citadellát és a török városrészt érte, a nélkül, hogy kárt tett volna. Az éj beálltával a bombázást megszüntették.

Ugyanaznap Martinovics tábornok a déli montenegrói hadsereggel három oldalról megkezdte Tarabos bombázását. Különösen heves volt a tüzelés a Muricsan-hegyről, melyet néhány nappal ezelőtt foglaltak el a montenegróiak. A törökök 22 ágyuból viszonzták a tüzelést. Két órai ágyuharc után a török ütegeket a Tarabos legmagasabb pontján a montenegróiak elnémitették, mire a montenegrói gyalogság intézett támadást a török hadállás ellen. Reggel felé a törökök, kimerülve a montenegróiak folytonos támadásától, kénytelenek voltak a Tarabos-hegy legmagasabb pontjait elhagyni és alacsonyabb hadállásokba vonulni. Ekkor Martinovics tábornok felszólította az ellenséget, hogy adja meg magát, mert Skutari minden oldalról körül van zárva és a további vérontás fölösleges és bünös cselekvés volna.

Berlinből jelentik: Podgoricából érkezett jelentések szerint a montenegrói sereg ágyuzza Skutari és a citadellában nagy károkat okozott. Az ágyuzás késő éjjelig tartott. Közben a törökök két kirohanást intéztek az ostromlók ellen, de eredmény nélkül. A lakosság tömegesen menekül a városból a montenegrói sereghez. Martinovics tábornok tüzésége bombázza Tarabost, amelynek legmagasabb pontjait már korán reggel megszállották. Skutari csak órákig tarthatja magát.

Rjekából jelentik: A Neues Wiener Tagblatt kiküldött tudósítója a következőket jelenti a montenegrói főhadiszállásról: Vukovics tábornok csapatai Sjenica és Novibazár környékén operálnak s nyolc kilométernyire megközelítették a szerb csapatokat. A jobb szárny legyőzte az albánok ellenállását s így nyitva az ut Ipekbe. A trónörökös vezérkarához küldötték Miljuskovics Lázár volt miniszterelnököt, aki annak idején skutari-i konzul volt. Miljuskovicsot Becir tábornokkal együtt parlamenterként küldik majd Skutariba, hogy felszólítsák a törököket a város átadására.

Hadifoglyok sorsa a montenegróiaknál.

Cettinje, október 25. Az itteni kormánykörök tiltakoznak ama vádak ellen, hogy a montenegrói hadsereg dum-dum golyókat használ és kegyetlenkedik az ellenséggel. A fogoly törökök aláírt nyilatkozatban ismerik el a montenegróiak lovasgias bánásmódját. — A kormány különben azon a területen, amely a montenegrói haderő fennhatósága alatt áll, a kereskedelmi hajóknak szabad közlekedést biztosított.

Bekerített török sereg.

— Görög győzelmek. —

Atén, október 25. Venizelosz miniszterelnök a kormány nevében üdvözölte a trónörökösöt fényes győzelme alkalmából. A török csapatok az Aliakmon jobb partján körül vannak zárva. A görög lovasság a gyalogság támogatásával ma fogja megkezdni akcióját.

Atén, október 25. A déli albán harctérről

érkezett jelentések mind megegyeznek abban, hogy *Konstantin* trónörökös serege teljesen elvágta a török sereget *Macedónia és Szaloniki felől*. A görögök megszállták a hegyszorosokat és *Kozami*, ez a legfontosabb török pozíció is az övék. A törökök számára nincs más út a visszavonulásra csak *Elasszona* felé és ez az egyetlen mód, hogy egyesüljenek *Eszad pasa* seregével, amely *Szalonik*it védi.

Atén, október 26. *György*, görög király tegnap este kíséretével együtt az *Amphitrite* yacht fedélzetén *Voloba* utazott, ahonnan vasuton *Larisszába* folytatta útját. A király a törököktől elfoglalt *Szerfidzsébe* megy, a görög sereg főhadiszállására.

Atén, október 25. Krétában nagy lelkesedéssel fogadták a görög sereg sikereiről szóló híreket és *Szapnuzakis* tábornok seregét *Kumeniskig* terjedő felvonulásában a lakosság nagy rokonszenvvel fogadta. Mindössze egy izben támadtak meg két zászlóalj, de ez a harc *Grimbovónál* fontos pozíció elfoglalásával a görögök javára dönt el.

Danglisz vezérkari főnök *Szerviából* érkező jelentése szerint a görögök 600 törököt ejtettek foglyul. A görög veszteségek kimutatását holnap teszik közzé. A trónörökös, aki *Szerviába* érkezett, diadalmi ujjongással fogadták.

Várna bombázása.

Szófia, október 25. A „*Medsidje*” török cirkáló tegnap délután minden ok nélkül bombázta a városi erősségeket. A bolgár tüzérség négy hatásos lövéssel válaszolt, mire a török hadihajó eltávozott.

Konstantinápoly, október 25. A „*Tanin*” nyilvánvalóan tengerészisztől nyert információ szerint ezeket írja *Várna* bombázásáról: A bolgár torpedóhajókat október 21-én hajnalban veték üzöbe a törökök. A *Kavarnából* jövő török flotta két bolgár torpedóhajót fedezett fel, amelyek villámgyorsasággal közeledtek déli irányból, valószínűleg a várna kikötőből. A török flotta parancsnoka azonnal előkészületeket tett a harcra és több mértőrd távolságról tüzelést indított a torpedóhajók ellen. Egy török torpedóromboló pedig parancsot kapott, hogy oly módon intézzen támadást a bolgárok ellen, hogy azok a sziklakal, zátonyokkal elárasztott kikötőpart felé meneküljenek. Az egyik bolgár torpedónaszád csakugyan zátonyra is futott, miután előzőleg árbocát és hátsó fedélzetét ellőtték a törökök. A naszád legénysége partrauszott. Egy török torpedónaszád egészen a zátonyot jelző bójáig haladt előre és a bójáról levette a bolgár lobogót. Ez a naszád a kikötő bejáratát védő erődök rejtett ütegeinek tüzelése közben néhány jól célzott ágyúlövéssel elpusztította a várna katonai malmot és az *euxinográdi királyi palotát*.

Beavatkoznak a hatalmak.

Bécs, október 25. *Szófiából* jelentik a *Politische Korrespondenz*-nek: A háboru valószínűleg nem is fog hosszú ideig tartani, mert itt azt hiszik, hogy a szövetséges hadseregek már a közel napokban nagyobb sikereket fognak elérni, úgy, hogy a harctéri helyzet alapot szolgáltat a hatalmaknak a *harc megszüntetését* célzó beavatkozásra. Más oldalról kételkednek abban, hogy a szövetséges hadseregek hamarosan döntő csatát fognak nyerni s nem biznak benne, hogy a porta egyetlen elvesztett döntő csata után a diplomáciai beavatkozás iránt fogékonyak fog mutatkozni.

Berlin, október 25. A nagy bankcégek azt a hírt kapták, hogy a nagyhatalmak diplomáciai intervenciója már csak rövid idő kérdése.

Konstantinápoly, október 25. Az osztrák-magyar, a francia és az orosz nagykövetek tegnap a portán hosszasan tanácskoztak a nagyvezérrel és a külügyminiszterrel. Mikor ez kitudódott, a vá-

rosban a legkalandosabb hírek kezdtek keringeni a diplomáciai intervencióról és azt beszéltek, hogy a hatalmak már most be fognak avatkozni. Értesülésünk szerint az orosz nagykövet kijelentette *Noradunghian* külügyminiszternek, hogy Oroszország megtartja teljes akció-szabadságát.

Bűnvizsgálat

a milliós főnyeremény körül.

— A szerencséskezű *Schwarz Olga*. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, október 25.

Amennyire visszatudunk emlékezni, megállapíthatjuk, hogy a milliós főnyeremények a rendőrségeket is foglalkoztatni szokták. A legutóbbi „*hauptreffer*” is dolgot ad a budapesti rendőrségnek. Azt már megirtuk, hogy a napokban egy millió koronát nyert 103.881 számú sorsjegy négy ember tulajdonában van, mert negyedrészenként vették meg. Az egyik negyedsorsjegy tulajdonosa most vitássá vált. Ugyanis ma délután megjelent a budapesti rendőrségen *Menzer Jakab*, a Magyar Pesti Ipar részvénytársaság diszponense és előadta a következő csodás esetet:

— Régi barátságban vagyok *Kvittner Ignác* banktisztviselővel még abból az időből, amikor én a Magyar Általános Hitelbanknál együtt dolgoztam *Kvittnerrel*. Ő feleségül vette ez év tavaszán *Schwarz Olga* gépírónt, aki közvetlenül az esküvője előtt az osztálysorsjegyen huszezer koronát nyert. Én továbbra is fentartottam a barátságot *Kvittnerrel* és a feleségével. Nemsokára az esküvőjük után azt mondtam *Schwarz Olgának*: „Nézzé magának nagyon szerencsés keze van, vegyen nekem egy negyedsorsjegyet, amikor maguknak is vásárol.” *Kvittner* né el is ment az egyik sorsjegyzületbe és megvette a következő sorsjegyet: 43665. és 103881. Ez utóbbi számú negyedsorsjegyet nekem adta át, a másikat pedig magának tartotta meg.

— Májusban megváltam a Hitelbanktól és mostani pozíciómát foglaltam el; ebben az állásomban folyton utaznom kellett, épen ezért a megújított sorsjegyet átadtam *Kvittnernek*: Tartásatok magatoknál a sorsjegyet és én minden fizetési részletet beküldök nektek a vidékről. — Így megállapodtunk és én folyton küldözgettem nekik a pénzt a 103881. számú negyedsorsjegyért.

— Tegnap *Sátoraljaújhelyen* voltam, amikor a lapokból értesültem, hogy a sorsjegyemet kihúzták. Azonnal hazautaztam és fölkerestem *Kvittnerék* lakását. Nem voltak otthon. Az utcán végre ma délután megtaláltam őket. Nagy örömmel mondtam nekik: na, mit szóltok a szerencsémhez? — Talán a mi szerencsénkről beszélne?! — mondta *Kvittner*. — Ne bolondozzatok. — Eszünkbe sincs. A 103881. számú sorsjegy a mienk; a tied a 43665-ös. — Még sokáig vitáztunk az utcán s mivel szépszerével nem adták ide a sorsjegyemet, feljöttem ide a rendőrségre.

Ez előadás alapján a detektívek azonnal a rendőrségre vitték a *Kvittner házaspárt*. Ott *Schwarz Olga* határozottan állította, hogy a kérdéses sorsjegy az övéké.

— De hiszen a sorsjegy első része a tárcám van — mondta *Menzer* — s ez is igazolja, hogy a 103881 az enyém.

— Az igaz, — mondta *Kvittner* — hogy az első része ennek a sorsjegynek *Menzernél* volt. De májusban, amikor megújítottuk, azt mondta: most cseréljünk. A nagyobb szám legyen a tiétek.

A kihallgatásokat egyelőre este 9 órakor befejezték. Mivel mindkét fél magmaradt állítása mellett, a főkapitányság a Kereskedelmi Banknál letétbe helyezett kétszáz ezer koronára kimondta a bűnügyi zárlatot. A feleket aztán szabadon engedte a rendőrség, de holnap folytatja a tanuk kihallgatását.

Damjanich pisztolyai.

— *Salacz Béla* kuriai bíró ajándéka az aradi *Ereklye Muzeumnak*. —

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, október 25.

A kulturpalotában elhelyezendő gyűjtemények örvendetes gazdagodásáról az utóbbi napokban kimerítő közleményeket hoztunk. Az *Ereklye-Muzeum* gazdag gyűjteménye *Salacz Béla* hazafias elhatározásából egy megbecsülhetetlen erkölcsi és kegyeleti értéket képviselő ereklyével: a dicső emlékü *Damjanich tábornok* gazdag aranyberakatokkal díszített, *Kirner József* pesti puskaműves által remekszámba készített teljesen ép pisztolygarnitúrájával gazdagodott. A pisztolyok származásának hitelességét az alábbi okmányok igazolják:

I. *Igazolvány*, mely szerint alóírott igazolom: hogy a nekem *Salacz Béla* karánsebesi kir. ügyész tulajdonaként felmutatott egy pár angol damask, előltöltő, rovátkolt vontcsővű (cső hossza 22.4 centiméter, átmérője 9 milliméter) *Kirner József* gyárából való, gazdag arany berakatokkal, a cég nevével és faragványos aggyal ellátott céllövő diszpisztoly ugyanazonos azzal, mely a szabadságharc alatt *Damjanich János* tábornok, boldogult férjem tulajdonát képezte s melyet mint férjem halála után tulajdonomná váltatt később *Bodányi József* volt honvédszázados és férjem segédtszije tulajdonába bocsátottam át. Budapesten 1886. április 27. *Damjanich János* özvegye s. k. Elöttünk mint tanuk: *Jankovich István* s. k. országgyűlési gyorsíró. *Jankovich Kálmán* s. k. kir. törvényszéki fogházfelügyelő.

II. Alóírott mint néhai *Bodányi József* özvegye ezennel bizonyítom, hogy a fentebbi bizonyítványban érintett pisztolyok *Salacz Béla* tulajdonába néhai férjem hagyományaként jutottak. Arad, 1886. szeptember 1-én özv. *Bodányi József* né szül. *Salacz Mária* s. k. Elöttünk mint tanuk: *Bodányi Etelka*, *Bodányi Ödön* s. k.

III. Az előbbi sorokban körülírt tulajdonomat képező egy pár diszpisztolyt az aradi 1848-as *Ereklye-Muzeumnak* ajándékozom. Arad, 1912. október 25. *Salacz Béla* s. k.

Mint értesülünk *Salacz Béla* kuriai bíró egészségi állapota javul, s így csakhamar örömmel és megnyugvással fog meggyőződhetni arról, hogy nagyértékű adománya az aradi *Ereklye-Muzeumban* méltó elhelyezésre tatált. A gyönyörű pisztoly garnitúra a *Reinhart-cég* kirakatában látható.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Életfogytiglani fegyház. *Szabadváról* jelentik: Ma volt a harmadik hitvesgyilkossági bűnpör *Szabadván* rövid idő alatt. *Feró Pál* ez év júliusában több baltacsapással meggyilkolta feleségét, *Zsáki Erzsébetet* és huszonkét késszurást ejtett rajta. Az esküdtek bűnösnek mondták ki és *életfogytiglani fegyházra ítélték*. A tárgyalás után a meggyilkolt asszonynak és az elítéltnék családja a törvényzék épülete előtt összeveszték. Rendőri beavatkozás segítségével sikerült szétválasztani a verekedőket.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — 181
Kiadóhivatal és hirdetési osztály	— — 181
Nyomda	— — — — 181

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Heti műsor:

Szombat: *A szép gárdista*, operette.Vasárnap: Délután: *Bocaccio*, operette. Este: *A szép gárdista*, operette.

A szép gárdista.

Zenéjét szerezte: Henry Berté. Bemutató előadás.

A sláger, amelyet a színház „Az asszonyfaló”-ban vélt megtalálni, csak ma került meg. „A szép gárdista” Henry Berté operettje a legteljesebb siker mellett került színre és zsufolt ház tapsolta végig a szebbnél szebb melódiákat, amelyekkel a francia szerző pazar bőkezűséggel bánt.

A modern francia operett szerzők közt Berté jár elől. Ő szerezte „A bibliás ember”-t is és a ma bemutatott operett semmivel sem marad alatta a másoknak. A librettója igaz, nem nagyigényű és kissé fantasztikus, de a librettók tekintetében nem is vagyunk elkényeztetve. Ha a németek és osztrákok vesznek maguknak annyi szabadságot, hogy ötletnélküli badarságokat zenésítenek meg, mennyivel szivesebben hallgat az ember végig egy oly operettet, amelynek a cselekménye egészben véve kerekded és egy kis romanticizmussal is meg van spékelve. És a szöveg fogyatékoságáért, mint már említettük, bőven kárpótól a melodikus zene, amely egyes részeiben egész operai magaslatra emelkedik.

A társulat kitűnő előadásban hozta színre „A szépgárdistá”-t. A címszerepben *Huszár* elsőrangot nyújtott úgy énekben, mint játékban. A fiatal tenorista sikerének egyik legszebbét aratta ma.

Méltó partnere volt *Kállay* Jolán Dorottya hercegnő szerepében. Tiszta csengő hangon énekelt.

Dióssy Nusinak élénk temperamentuma teljes mértékben érvényesült a harcegi komorna szerepében, *Hajdutska* László pedig ma igazolta, hogy nagymennyiségű humor rejtezik benne. Ezt a fiatal színészt hamar megfogja szeretni a publikum. Kisebb szerepeiben *Benkőné* és *Herold* egészítették ki az együttest.

A karok elég jól működtek és a kiállítás is megfelelt. A darab betanítása *Tilger* és *Polgár* érdeme.

* **Reinhardt Miksa nemessége.** *Stuttgartból* jelentik: A stuttgarti udvari színházba holnap lesz *Strausz* Richardnak az egész zenei világ által nagy kíváncsisággal várt „*Ariadne Naxosban*” című operájának bemutatója. A darabot *Reinhardt* Miksa rendezi. A württembergi király ebből az alkalomból *Reinhardt*nak és *Strausz*nak nemességet adományoz.

* **A szép gárdista.** Berté Henrik kitűnő operettje, *A szép gárdista*, szombaton másodszer kerül színre a premier szereposztásában.

* **Nagy képiállítás Kerpel könyvkereskedésében.** November hó 1-én nyílik meg a *Kerpel-féle könyvkereskedésben* *Solymosi Márton* budapesti műkereskedő nagyszabású képiállítása, melyen a legnevesebb művészek szebbnél szebb festményei lesznek képviselve. Több mint 400 darab elsőrendű festmény fog a tárlaton szerepelni s azok igen méltányos, olcsó árakon és csekély havi részletfizetésre kerülnek majd eladásra. 6356

* **Schmidthauer Lajos világhírű orgonaművész** Aradon f. é. november 5-én d. u. 6 órakor a minorita templomban tartandó *Orgona-hangversenyére* jegyek *Hoffmann* Antal, ifj. *Klein* Mór, *Weisz* Leó és *Bauer* Gyula urak üzletében kaphatók.

* **Állandó képiállítás Nagy Géza fényképész kapualjában.** Interieur felvételek saját lakáson, ugyszintén mindennemű fényképnagyítás és egyéb külső felvételek szolid árak mellett eszközöltnének. Műtermi felvételek naponta reggel 8-tól délután 5 óráig. Arad, *Andrássy*-tér 22. sz. Polgári takp. épület, földszint. Telefon 922. 6357

* **Pali műsor az Urániában.** A Uránia holnapi műsora egyáltalán nem szorul semmiféle reklámra. A legnagyobb reklám a számára: a műsor minden egyes számának főszerepét *Andre Deed*, a zseniális művész, a közönség kedvence, Pali fogja játszani. A *Pathé-gyár* tudvalevőleg óriási anyagi áldozatok árán rábirta a nagyírű művészt, hogy olasz szerződését megszegve visszatérjen Párisba. Most a gyár a legjobb nevű írakkal irat a számára bohózatokat, amelyeknek főszerepében ismert ellenállhatatlan komikumával a legsavanyubb, legrosszabb kedvű nézőt is megneveteti. A műsor minden egyes száma megérdemelné, hogy részletesen foglalkozunk vele, a legkiemelkedőbb azonban valamennyi között a Pali a háremben című kétfelvonásos bohózat. Bátran állíthatjuk, hogy ilyen kitűnő, duzzadó humoru, kacagtató kép még nem szerepelt a moziki műsorában. Hogy Pali milyen egyszerű kalandokon megy keresztül bejutva *Mabil Hamid* pasa háremébe, azt mindenki gondolhatja. Különösen komikus a második felvonás, amelyben Pali mint háremhölgy szerepel. A Pali műsor csak három napig kerül vetítésre, mert hosszabb időre nem sikerült a filmkölcsonzótól a képeket megszerezni.

* **Pali a háremben.** (Uj műsor az Apolló-színházban.) Nagy érdeklődés előzi meg az Apolló-színház szombati előadásait, amelyen gazdag s valóban eseménynek mondható műsor kerül vetítésre. Az új műsoron Pali, a moziki közönségének legjobban szeretett komikusa két darabban is szerepel. „Pali a háremben” című bohózatban olyan alakítást kapunk ettől a kiváló színésztől, amelylyel önmagát mulja felül. Akik látták ezt a képet, azt mondják, hogy Pali csoda dolgokat produkál groteszk alakjával s esetlen mozdulataival. Az immár világhírű színész egy másik szerepében is fellép az Apolló-színház szombati új műsorán, úgy, hogy valószínűleg Pali műsornak kellene neveznünk az új programot, ha azon nem diszelegne egy nagystílusú társadalmi dráma is. „Az éj királynője” a címe a drámának, amelynek irodalmi nívón álló igazán nagykonceptiójú meséje van. A művészek gondtalan, léha világot mutatja be ez a kép. A címszerepét *Henry Porten*, *Asta Nielsen* riválisa játssza. A premierre már is sok jegy fogyott el s ezért ajánlatos idejekorán helyről gondoskodni azoknak, akik meg akarják nézni az Apolló-színház fenomenális műsorát. 177

Legujabb.

Mi volt Kirk-kilissze feladata?

— Éjjel félháromkor érkezett jelentések. —

Berlinből jelentik: Az itteni török követségen a következőket mondták *Kirk-kilissze* elesése ügyében. Ennek a pontnak kiürítése semmiféle nagyobb jelentőséggel nem bír. A törökök felvonulása még soká lesz befejezve. *Kirk-kilissze*nek s *Drinápolly*nak nem lehet más feladata, mint hogy a bolgárokat lehető sokáig visszatartsa. Ezt a feladatot *Kirk-kilissze* teljesítette és ezen idő alatt a török sereg körülbelül százezer emberrel megerősödhetett. Bár *Kirk-kilissze* elesett, ez a további felvonulást nem akadályozza meg. Az ujonnan felvonult csapatok egyesülhetnek továbbra is a *Drinápolly*ban levő főcsapattal.

Berlinből jelentik: A *Tageblatt*nak jelentik *Drinápollyból*: A bolgár támadást *Marasnál* a törökök visszaverték. *Drinápollytól* nyugatra a bolgár sereg helyzete kedvezőtlen, s az eddigi támadások az erődök ellen céltalanok voltak.

Belgrádból jelentik: A *Stampa* jelentése szerint a montenegróiak bevették *Plevjét*.

Sztara Zagorából jelentik: Az itteni érsek egyik lap tudósítója előtt kijelentette a következőket:

— Nekünk *Konstantinápoly* felé kell nyomulnunk és senkinek sincs joga feltartóztatni bennünket.

Sztara Zagorából táviratozzák: Itt az a hír van elterjedve, hogy *Majsokopját* az egyesült hadsereg bevette.

Fegyveres rablók az aranybányában.

— Megkötözött örök. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Brád, október 25.

A rudai tizenkét apostol-bányatársulat bányáiban, amelyek Magyarországon a legnagyobbak mondhatók, az utóbbi években sűrűn fordulnak elő lopások. Leggyakrabban maguk a bányászok követik el a bűncselekményt és az orgazdák révén értékesítik a nyers aranyat. Alig néhány hete, hogy egy egész bűnszövetkezet fölött itélkezett a dévai törvényszék és ma újabb, az előbbieknél sokkal vakmerőbb bűncselekmény híre érkezik.

Brádi tudósítónk azt jelenti, hogy az éjjel folyamán páratlan vakmerőséggel végrehajtott rablást követtek el a muszári aranybányákban. Éjszakára, amikor a munka szünetel a bányában, három-négy órét szoktak hagyni a bányák bejártánál. Ezeket az öröket fegyverekkel látják el, mert csak így lehet védekezni a környéken rendkívül elszaporodott bányászok ellen. A hajnali órákban a muszári aranybánya négy óre kétségbeesetten kiáltozott:

— Rablók! Segítsé! Meg akarnak ölni bennünket! — kiáltoztak és a közelben lakók figyelmét sikerült felkelteni.

Az odasiétőknek azután elmondta a négy ór, hogy tizenöt fellegyverkezett rabló tört be a bányába, őket megkötözték, fegyverüket elvették, szájukat betömtek, azután behatoltak a bánya belsejébe. Körülbelül két óra hosszáig tartózkodhattak a bányában és amikor eltávoztak, a lefegyverezett öröket csak részben tették szabaddá, de megmondták nekik: ne merjenek mozdulni legalább egy fél óráig, mert különben életükkel játszanak. Az időközben értesített csendőrség kutatni kezdett a bányában és megállapította, hogy a rablók több, mint tízezer korona értékű aranyat vittek magukkal. A környék egész csendőrségét foglalkoztatja a nagyszabású bűnyű. A nyomozást vezető csendőrtiszt azt reméli, hogy holnapra sikerülni fog kézre keríteni a bűntársakat. A rablók ugylátszik értesültek róla, hogy néhány nappal ezelőtt bámulatosan nagy tömegekben fedeztek fel aranyat a muszári tárnákban, amelyekben a frissen bányászott aranyat horribilis mennyiségűknél fogva nem tudták teljes biztonságban tartani. Értesülésünk szerint az sincs kizárva, hogy a megkötözött négy ór szintén a rablók bűntársa.

SPORT.

+ **Középiskolák football mérkőzése.** Holnap délután fél három órakor folytatják az aradi középiskolák football mérkőzéseiket a *Preisinger-vándordíjért*, mely dícséretes formában vonja be az iskolákat a szabadtéri sportba. A mérkőzésben a *Ferenc téri* polgári fiúiskola a *Kazinczy-utcai* polgári fiúiskola csapatával kerül szembe s hihetőleg győzelemmel fogja ellensúlyozni a kereskedelmi iskolától szenvedett vereségét. Vasárnap délután fél kettőkor a kereskedelmi iskola a tanítóképzővel mérkőzik.

+ **Az Aradi Atletikai Klub vacsorája.** Szombat este 8 órakor az *AAK.* a „*Millenium*” kistermében klub-vacsorát rendez. A tagok vendégeket is bevezethetnek.

+ **A női tornatanfolyam megnyitása.** Az „*Aradi Torna Egyesület*” évekkal ezelőtt szervezte a női tornaszakosztályt, melyet évről-évre tömegesen látogatnak. Az egyesület vezetősége most kapta meg az iskolaszéktől a *Ferenc-téri* polgári fiúiskola modern tornatermét, hol minden kedden, csütörtökön és szombaton délután 5 órakor tartják meg az órákat. Jelentkezni lehet: *Kopp* Erzsébet polg. isk. tanárnőnél a tanfolyam vezetőjénél, vagy *Záray* Jenő titkárnál szóbelileg, vagy írásban.

HIREK.

Jobban van az orosz trónörökös.

— *Matróz a nevelője.* —

Távirati tudósítás.

Pétervár, október 25.

Pétervárról jelentik: A kis orosz trónörökös betegsége körül még mindig nagy a titkolódzás. Most már azt a hírt bocsátják ki az udvar részéről, hogy Alexis carevics footballozás közben esett neki szerencsétlenül egy padnak, úgy, hogy a veséje rendkívül súlyosan megsérült. Ennek a verzióknak azonban ellentmond az a sok házkutatás és letartóztatás, amelyet a rendőrség végez. Nagy összeesküvés szálait keresik, amelyek hír szerint igen előkelő emberekhez vezetnek.

Elterjedt olyan hír is, hogy a trónörökös lovaglás közben ponnijáról leesett; hogy játék közben egy ajtónak nekiment; hogy a lépcsőről leesett; hogy valaki gyomrán megrugta; hogy játék közben egy játszótársa puskaaggal meglökte. Csak az bizonyos, hogy a gyermek *gyomrának bal tájékán* sérült meg, aminek vérömlés és a hőfok emelkedése lett a következménye.

A nagyherceg betegsége Spálában leirhatatlan zavart okozott. Pétervárott azt beszélik, hogy az immár nyolc éves és rendkívül élénk vérmérsékletű trónörökös mellé még mindig nem adtak nevelőt, hanem csak *egy matróznak és egy bonnának gondjaira bízta*. A gyermek nagyon szereti a tréfiát és sokszor még a pajkosság határán is tulmegy. Mindenkit megtréfáltat, a ki keze ügyébe esik és néha még a palotaőrség tisztjeit is játéktárgynak tekinti. *Eléjük tartja pálcáját s arra kényszeríti őket, hogy azon keresztül ugorjanak.*

A trónörökös állapota egyébként mára javult és az orvosok remélik, hogy *megmenthetik*.

Direktorok, ha Budapestre mennek.

— *Az Aradi Közlöny tudósítójától.* —

Arad, október 25.

A pille sorsát elvirító tanulságos mese jut az ember eszébe, a mikor néhány színigazgató esetét hallja. A pille egész boldogan élt és röpködött, a míg a félhomályban tudott maradni; mikor az erős fény csábitotta, beleröpült a gyertya lángjába, amelyek elpörzöskték a szárnyait.

A második vidéki színigazgatónak szárnyait égette le a főváros. Ez a második: *Kövessi Albert*, a ki otthagya vidéki jó állomásait és átvette Budapesten az *Uj színpadot*. A gyöngye színházzállalkozásból ő se tudott erőset csinálni, s minden reményét Schnitzler jeleneteinek, a Körbékörbék színrehozatalára aggatta. Mikor a rendőrség ezt betiltotta, Kövessinek a végső kétségbeesés ezt a kifakadást adja ajkra: *„Vidor sorsára jussak?...“*

Hisszük és bizunk benne, hogy erre a szörnyű sorsra nem jut. De már eljutott egy másik színigazgató sorsára: az elődje *Leszkay András* volt, a ki szintén jó, hálás vidéki állomásokat hagyott el — az utolsó az aradi volt — és átvette a budapesti Magyar Színházat. Ott aztán a teljes anyagi romlás érte utól.

Pedig a budapesti színház, mint magánvállalkozás, nem szokott rossz üzlet lenni. A vidékről jött színigazgatóknak mégis az. A kiknek bevált: nagy üzletemberek, mint a Vigszínház *Faludi-jai*, vagy újságírók, (*Rákosi Jenő* a Népszínházban, *Beöthy László* a Király- és Magyar Színházban, és e pontnál talán meg lehetne említeni *Nagy Endrét* a Magyar Színpad-dal) vagy az olyan sajtósági művész-egyénségek, mint *Feld Zsigmond*, aki a fővárostól kikönyörgött szubvencióra alapítja színházát.

Véletlen e ez, vagy vannak természetes okai is, nem kutatjuk. Színigazgatók, becsüljétek meg a vidéki publikumot, a követelő bérlőket és az elégedetlen földszíntet, a kisebb nimbuszt, sőt a színügyi bizottságokat is; az a fényes, messziről csupa ragyogásnak látszó budapesti színházi élet letöri a vidéki szárnyakat...

— **Házasság a román királyi és a cári család között.** *Bukarestből* jelentik: Az *Adeverul* jelentése szerint *Miklós* orosz nagyherceg látogatása a román udvarnál összefügg egy tervezett házassággal, amennyiben a román trónörökös legidősebb fia, *Károly* herceget elakarják jegyezni a cár legidősebb leányával, *Olga* nagyhercegnővel.

— **Magyar miniszterek utazása.** *Budapestről* jelentik: *Lukács* László miniszterelnök vasárnap este Bécsbe utazik, hogy a hétfő délelőtt egybehívott közös miniszteri értekezleten részt vegyen. Vele mennek: *Teleszki* és *Beöthy* miniszterek is.

— **Berchtold a királynál.** *Bécsből* jelentik: A király ma hosszabb különhallgatáson fogadta *Berchtold* gróf közös külügyminisztert, aki olaszországi utjáról tett jelentést a felségnek.

— **Elhunyt testőrkapitány.** *Bécsből* jelentik: *Eszterházi* Alajos herceg, a magyar testőrség kapitánya ma éjjel tizenegy órakor meghalt.

— **A nagyvárad-i üzletvezetőség fővonalai.** Valószínű, hogy másfélesztendő mulva megkezdheti működését a nagyvárad-i üzletvezetőség, amelyhez az aradi üzletvezetőségtől néhány vonalat vettek el. Az új üzletvezetőség fővonalai különben a következők: Szajol—Kolozsvár, Nagyvárad—Békéscsaba, Nagyvárad—Székelyhid, Székelyhid—Szilágysomlyó, Nagyvárad—Vaskóh, Nagyvárad—Gyoma, Kisujszállás—Dévaványa, Kisujszállás—Kelkapolna, Gyula—Simonyfalva. Az itt felsorolt fővonalak hossza mintegy 1200 kilométert tesz ki.

— **A szerelmes tengernagy öngyilkossága.** *Berlin*ből jelentik: *Csagin* tengernagy, a *Standard* jacht parancsnoka *szerelmi ügy miatt lett öngyilkos*. Az ötvenkét éves tengerésztiszt beleszeretett egy leányba, akinek szülei rá akarták kényszeríteni, hogy a leányt feleségül vegye. *Csagin* inkább a halált választotta és vízzel megtöltött puskából lött a fejébe. Tegnapi lakásán halva találták. Lakása tele volt az orosz és német uralkodócsalád arcképeivel, amelyek mindegyikén az illető fejedelem, vagy herceg sajátkezű aláírása volt. *Csagin* íróasztalán levelet hagyott hátra, amelyben kéri, hogy öngyilkossága miatt senkinek se szerezzenek kellemetlenséget.

— **Halálos automobil baleset.** *Bécsből* jelentik: Bécs közelében ma halálos automobilszerencsétlenség történt. Két automobil egymással versenyzett az országúton. Az egyik autóban ült a huszonegy éves *Spitzer* Adél, egy vagyonos gyáros leánya a vőlegényével, *Schneider* Alajossal, aki maga vezette a gépet. Egyszerre az auto egy kőrakásba ütközött s *Spitzer* Adél oly szerencsétlenül bukott ki a kocsiából, hogy koponyacsonttörést szenvedett és néhány óra mulva meghalt.

— **Bajnoki mérkőzés.** Az őszi bajnoki forduló eredményére nézve nagyjelentőségű az *Aradi Torna Egylet* — *Temesvári Torna Egylet* mérkőzése, amely az AAK. Török Gábor utcai sporttelepén kerül eldöntésre. Az aradi és a temesvári csapat: képességének és tudásának minden erejével megy a küzdelembe, mert a győzelem egyúttal a bajnokságban való vezetést is jelenti. A játék pontban három órakor kezdődik.

— **Tolvaj bolgár kertészek.** Repszeg községben *Negyolow* Miklós bolgár kertész házában, aki most a bulgáriai harcúterén van, 24-én éjjel *Rajku* Kristóf és *Petru* Sztanyev brádi bolgár kertészek betörték s 4000 korona készpénzt elloptak. A tolvajok Orsova felé menekültek.

— **Aradmegyei ügyvéd főnyereménye.** Néhány nappal ezelőtt közölte az Aradi Közlöny, hogy a 103881 számú sorsjegy megnyerte a négy-százezer koronás főnyereményt, azonkívül a hat-százezer koronás jutalmat is ez nyerte meg. Ez a sorsjegy négy szerencsés halandó kezében volt, amennyiben mindegyik egynegyed sorsjegynek volt a tulajdonosa. Mint értesültünk, az egyik negyed sorsjegy boldog birtoka *Novák* Aurél dr. magyar-pécskai ügyvédnek, aki hosszabb idő óta játszik ezzel a számmal. Legutóbb husz koronával húzták ki a sorsjegyet és a budapesti bankcég az új húzás előtt pótsorsjegyet küldött *Novák* doktornak. Tegnapelőtt azután táviratilag értesítették a váratlan szerencséről és tegnap már meg is kapta az ügyvéd a reá eső nyeremény-részt, a *kétszázezer koronát*. A mostani szűkös pénzügyviszonyok között nagy vagyonnak mondható összeget a budapesti sorsjegy-cég két tisztviselője és a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank egy hivatalnok hozták le *Novák*hoz. Az ügyvéd elhatározta, hogy az összeggel Pécska környékén *birtokot fog vásárolni*. *Novák* dr. különben a pénzügyi tisztviselőknek bétezer koronát adott. Amikor megkapta a rengeteg összeget, elhatározta, hogy annak, akivel legelőször találkozik az utcán, ezer koronát ad. Egy szegény cselédleánynak szerencséje volt, mert a véletlen őt vetette legelőször az ügyvéd elé, aki nyomban átadta a leánynak az ezer koronát. Tudvalevő, hogy a szerencsés sorsjegy-tulajdonosok rendszerint titokban szokták tartani *Fortuna* asszonyának feléjük való fordulását, annyit azonban mégis sikerült megtudni, hogy a 103881 számú sorsjegy egynegyedének másik tulajdonosa Nagyváradon lakik.

— **Merénylet egy ispán ellen.** Nagyváradról írják: *Tisza* Kálmán gróf csegödi pusztájának *Irtás-tanyáján* kedden hajnali három órakor megjelent *Horváth* József ispán, aki az istállóban alvó béreseket felkeltette, hogy a takarmányozás munkáját megkezdjék. A béresek felkeltek és rövid idő mulva hozzáfogtak a munkához, reggeli hat órára azonban elfogyott a takarmány és így az ispán akként rendelkezett, hogy a béresek új takarmányt hozzanak. El is indultak a pusztai iparvasutjának lórójával, *Horváth* ispán pedig ezalatt ledől az egyik istállóban álló ágyra. Mikor a béresek rövid idő mulva visszatértek és keresni kezdték az ipánt, az istállóban megdöbentő látvány tárult eléjük. *Horváth* József ispán ott feküdt az ágyon, amelyet vértócsa borított. Az ispán alkapasa egy baltavágással a szó legteljesebb értelmében szét volt hasítva, a fején pedig kilenc késszurás okozta seb tátongott. A csendőörök gyanúja egy a jelzett alkalommal a pusztán maradt *Papp* János nevű béresre esett, aki haragosa volt az ispánnak, mert az még a tavasszal arcul ütötte.

— **Schweidel József hamvai.** Az aradi vértanúk közül *Schweidel* Józsefet tudvalevően az aradi vár sáncaiban, három társaival együtt agyonlőtték, s ugyanott temették el. A vársáncok között nemrég fölfedezett csontvázak egyike valószínűleg *Schweidel* Józsefé. A vértanu tábornok hamvai dolgában érdekes hírt jelentenek *Zomborból*, ahol *Schweidel* József született. *Bácsbodrogvármegye* székhelye eddig is illően becsülte meg *Schweidel* emlékét: a város legszebb terén szobrot emelt neki, amelyet október 6-án esztendőrlésztendőre megkoszorúz. Most a város társadalmának egyes köreiből az a terv merült föl, hogy *Schweidel* József hamvait *Zomborbába* vigyék és ott, a szülőföldben helyezték díszes sírboltba. Ez a terv ugyan ellentétben áll azzal a mozgalommal, amely az aradi vértanúk hamvai részére közös mauzoleumot akar létesíteni, de — így gondolják a zomboriak, — ha a vértanúk mindenkinek hamvait nem sikerülne föltalálni, *Schweidel* József földi maradványainak meg lehetne adni azt a megbecsülést, hogy legszükebb hazájába vigyék örök pihenőre.

— A miniszterelnök a házszabályrevízióért. *Budapestről* jelentik: A munkapárt végrehajtó bizottsága ma ülést tartott, amelyen *Lukács* László miniszterelnök azt indítványozta, hogy az ellenzéki pártoknak a novemberben megtartandó delegációkba újra bocsássanak nyolc helyet rendelkezésre. Együttal azt indítványozta, hogy a munkapárt tartson értekezletet holnap, amelyen határozza el, hogy a képviselőház következő ülésén a párt azt az indítványt fogja a Ház elé terjeszteni, hogy *küldjenek ki az összes pártok tagokat egy bizottságba, amely a végleges házszabályrevíziót elkészítse.*

— *Vojtha* Antal válasza. A Haverda pörből hirhetté vált egykori huszárhadnagy: *Vojtha* Antal most Illaván tölti büntetését. A felesége, aki Hódmezővásárhelyen lakik, válopört indított ellene a szegedi törvényszéken. Tegnap volt ez ügyben az első tárgyalás, amelyen *Vojtháné* a következő kijelentéseket tette:

— A családom kényszerít a válásra. Miába való volt minden igyekezetem, hogy a magaménak tartsam *Vojthát*. Nem bírtam már tovább a küzdelmet. De azért mi'állandóan levelezünk, tudja, hogy szeretem. Minden héten két levelet írok neki még most is. Ő minden három hónapban egyszer válaszolhat a leveleimre. A fegyházban — amennyire lehet erről beszélni — jó dolga van. Egy cipőgyáros dolgoztat a fegyházban és a gyárosnak ő végzi el a fegyházi könyvelését és levelezését. Szépen keres és *finom hegedűt is vásárolt már magának*. Valóságos hegedűművész. A fegyházban már egész csomó dalt komponált. A kottát mind hazaküldte és írta a levelében, hogy adassam ki a dalait. Sajnos, nem teljesíthetem az óháját, ez sok pénzbe kerül. Irt igen sok kuplét, keringőt és egyházi éneket is. Van egy igen szép, dallamos kupléja, amelynek „Lumpolni szeretnék, lumpolni jó!...” a címe.

— A fegyház lelkesze nagyon kedveli, mert valóságosan él. Az egyik egyházi dalát már a fegyház templomában is énekelték. A kiszabadulás után cigányprimás lesz. Ehez nagy a kedve. Ugy tervezi, hogy bandát szervez és azzal bejárja az országot. Reméli, hogy mint jóviseletű rab harmadfél év múltán kiszabadul.

— *Becker* — bűnös. Hihetetlen terrorizmus mellett kezdődött meg október elején *Newyorkban* a játékbankos *Rosenthal* gyilkossági pöre, amely egyúttal a rendőrség feneketlen korrupciójának a teljes leleplezése volt. *Becker* rendőrhadnagy, a fővádott, aki terhére vált *Rosenthal* gyilkosa; felbérelte, a einkosaival mindent elkövetett, hogy megfélemlítse ellenfeleit s kibujjon a felelősség és bűnhődés alól. Ujabb gyilkosságtól sem riadtak vissza s így történt, hogy *Selig* Jack nevű bandavezért, aki *Rosenthal* gyilkosait *Becker*nek szállította, egy *Davidson* nevű apacsvezér a villamoson, rendőrségi revolverrel agyonlőtte. Ő lett volna a koronatanu az államügyészség részéről. A végtárgyalás idejére a rettenthetetlen *Whytman* államügyész a törvényszéki palotát rengeteg fegyveres rendőrrel rakatta meg, mert a tanukat a banditák mind halállal fenyegették. *Becker* és cinkosai azonban hiába erőlködtek, a bíróság nem zavartatta magát s mint *Newyorkból* táviratozzák, az aljas rendőrhadnagyot ma *bűnösnek mondták ki*. A pénzharácsoló, zsaroló, gyilkosokkal cimboráló *Becker* hadnagyrá súlyos büntetést rónak ki gázságaiért.

— Ki ez? Konop községben a Maros folyó partján félig beiszapolódva egy ismeretlen rohadásnak induló női hullát találtak, melyet a 4—5 hét előtti magas vízáradás hozhatott oda. Személyleírása: 155 cm. magas, kerek arcu, barna haja 30—35 évesnek látszó. Zöld piros kockás felöltő, lila alapon, fehér csillagos alsósoknya. sötétkék szövet felső szoknya volt rajta.

— 60 kötet könyv havi 1 kor. 40 filléért. 180 hangjegy havi 2 kor. 40 fillért kaphatók kölcsönzésre *Kerpel* Izsó kölcsönzömbintésében, Aradon.

— Tizezer koronás házbéremelés. *Budapestről* jelentik: A Rákóczi uti *Otthon-kávéház* tegnap éjjel óta leeresztett redőnyökkel, csukott szemekkel mered a járóelők felé. A törzsvendégek ma ebéd után már egyebütt itták meg a feketéjüket, a kávéházban a redőnyök mögött pár állástalan maradt pincér buslakodik. Miért mindez, ilyen hirtelen, váratlanul? Csőd, bukás, ebben a kávévárosban, ahol csak nyitni szoktak ufcafékat, nem becsukni régiéket, kipróbáltakat? Nem, nem bukás. Pestiebb oka van ennek a hirtelen benuulásnak. Ugy hívják: *házbér*. Az *Otthon-kávéház* tulajdonosait, *Márkust* és *Rónát* a háziuruk, dr. *Heidelberg* Márton ügyvéd arról értesítette, hogy huszezer korona évi házbéruket *harmincezer koronára emeli fel*. A két kávéviszont arról értesítette az ügyvéd urat, hogy akkor inkább becsukják üzletüket. És becsukták.

— *Sirköfelavatási ünnepély*. Néhaj *Rosenberg* Sándor dr. főrabbi siremlékét f. hó 27 én (vasárnap) délelőtt 11 órakor fogják felavatni, amely ünnepélyhez a hitközség tagjait ezuton meghívja az aradi zsidó hitközség előljárósága.

— *Letartóztatott betörők*. Az utóbbi hetekben több üzlet betörés jutott a rendőrség tudomására, azonban a tetteseket kinyomozni nem lehetett. Tegnap a rendőrség megtudta, hogy ismét egy fiatal suhancokból álló betörő banda garázdálkodott a még ki nem derített bűneseteknél és csakhamar sikerült megállapítania, hogy *Kovács* Máté *Fábián* utcai hentesüzletében és *Marx* János *Hunyadi* utcai hentesüzletében elkövetett betörések tettesei *Kókai* Lajos, *Tesler* Árpád lakatossegédek, kiknek kartársuk volt: *Magyar* Aurél és *Szeifert* József. Ez utóbbira azonban nem lehetett rábizonyítani, hogy tényleges résztvett-e a bűncselekmény elkövetésében. Valószínű, hogy nem is tudta, hogy a pajtásaitól kapott tárgyak milyen uton kerülhettek azok birtokába? A rendőrség megindította ellenük az eljárást két betöréses lopás és egy betörés kísérlete miatt, amelyet *Messzer* Illés cukorüzletében akartak elkövetni.

— *Meglopták Aradon*. *Osvát* Károly budapesti kereskedősegéd Aradra jött, hogy itt a kórházban fekvő édesatyját meglátogathassa. Tegnap este egy mulatóhelyre tért be. Már az odavivő uton észrevette, hogy valaki utána sompolyog, de nem vetett rá ügyet. A gyanus alak, mig *Osvát* a mulatóban tartózkodott, ellopta annak két bőröndjét. Ma délben a rendőrség *Pakrov* Mihály munkanélküli lakatos személyében letartóztatta a tettest.

— *Holttest a fán*. Az aradi közbiztonság előtti állé egyik fáján ma reggel felakasztott emberi holttestet találtak. A rendőrség megállapította, hogy az öngyilkosságot elkövetett ember neve *Dresein* Lázár 65 éves gáji napszámos. A holttestet kivitték a temető hullaházába.

— *Szünetelő villamosáram*. Az *Aradi Villamosági Részvénytársaság* ezuton értesíti a t. fogyasztóközönséget, hogy kábelhálózata mentén e hó 26-án, szombaton déli 12 órától 1/2, 2 óráig kábelkapcsolás miatt az áramszolgáltatás szüneteltetni fog.

— *Kotányi-féle paprika, kávé, tea felülmulthatatlan*. Egyedüli elárúsító *Robitsek* József, *József főherceg*-ut 8.

— *Köszönetnyilvánítás*. Özvegy *Kabdebó* Béláné az özvegyek otthonának a következő adományokat juttatta: egy nagy szalon-szőnyeget, két kis szőnyeget, 1 zsirosbödönt, 1 ruhafogast, 6 tálat és tányért, amely adományokért fogadja hálás köszönetet. Özv. *Purgly* Lajosné.

— *Olasz zenekar a Központi kávéházban*. Az olasz G. Verdi zene és operanégyeskar a milánói „Scala” színházból 7 férfi 1 hölgy *Sparapani* Luigi tanár karnagy vezetésével a folyó hó 26-tól a *Központi* kávéház helyiségében olasz ének és zeneművészeti előadást rendez.

— *Medgyaszay* Vilma a világhírű kabaret művésznő így ír a dr. *Biró*-féle *Havasi-Gyopár* krémről: Kedves Doktor Ur! Az Ön által készített „*Havasi Gyopár Crém*” a legkitünőbb arc krém! Mindenkinek ajánlhatom. Kitünő tisztelettel *Medgyaszay* Vilma. 5093

— *Ötvös munkák ezüstből, platina foglalatú briliáns, gyémántékszerek, világhírű gyártmányú órák* *Igaz* Sándor elsőrangú ékszerésznél Arad, *Andrássy*-tér, *Minorita*-palota. Telefon 321.

— *Vasárnapi előadások*. A színház igazgatósága, hogy a vasárnapi publikum igényeit is kiélegetse, a *Boccaccio*t vasárnap délutánra előadásra tűzte ki. Este harmadszor megy A szép gárdista.

— *A legmegbízhatóbbak a Messenger-boyok*. Telefon 816.

TARKASÁGOK.

(*A lovagias ügy*.) Nagy föltűnést keltő lovagias affér foglalkoztatta most néhány napig az egyik fővárosi kaszinót, amelynek tagjai nagyjából békés polgáremberek. A kaszinó egyik tagja, egy jó módú kereskedő, csunyán összekapott a vendéglőben egy huszárkapitánnyal. A kapitány provokáltatta és az eset olyan volt, hogy lehetetlennek látszott békés uton, jegyzőkönyvvel elintézni. Verekedni kellett, karddal vagy pisztollyal, vagy talán mind a kettővel.

Amikor ezt a kereskedőnek — aki eleinte hősködött, de alapjában rettenetesen félt — a segédei megmagyarázták, az ijedt ember panaszos hangon kifakadt:

— Egész életemben jóra való, derék, becsületes ember voltam, senkit se rövidítettem meg, senkit se csaltam meg, a légynek se vétettem és most családomban létemre álljak oda és kaszabolassam le magamat, vagy lövösem magamat keresztül? Hiszen ez borzasztó, ez borzasztó!

A segédek hallgattak. Az egyik a vállát vonogatta.

— Nézzétek csak, — kezdte újra a kereskedő — el lehetne kerülni ezt a párbajt... Egy ilyen katonatiszt multjában mindig lehet valamit találni. Piszkos adósságok, vagy ilyesmi. Keressetek, kutatatok, egy ilyen izgága tisztet könnyen lehet diszkvalifikáltatni... Becsületbíróság... hiszen értitek...

— Ugyan kérlek, hová gondolsz? — ingidnálódott az egyik segéd. — Az ellenfeled makulátlan gavallér! Az egész világ tudja róla, hogy a legjellemebb, legkorrektebb gentlmann!

— Ugy? — kiáltotta ekkor dühösen a kereskedő. — Hát akkor mondok nektek egy olyan dolgot — magamról, hogy elájultok!...

(*Furcsa indokolás*.) X. aradi uriembert meghívta egyik jó barátja a harmadik felesége temetésére. Ez azonban kijelentette a felesége előtt, hogy nem fog elmenni erre a szomorú aktusra.

— Már miért nem mennél el? Hiszen a másik kettő temetésén is ott voltál! — mondja az aszszony.

A férj röstellkedve, sóhajva mondta:

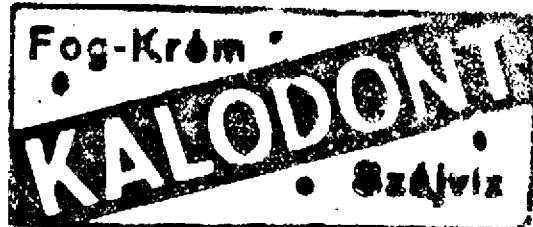
— Épen azért, nagyon feszélyezve érzem magam, hogy minduntalan elfogadjam mások meghívását, anélkül, hogy viszonzozhatnám.

A KI SUNLIGHT szappant használ, annak örömet okoz a mosás. Sunlight Szappan

finomabb kelmék és színes szövetek mosására kitünő. Kísérlelje meg a SUNLIGHT-SZAPPANT a mi használati utasításunk szerint. Kimeli a szöveteket és a színeket.

Lever & Co., G.m.b.H., Wien III.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Az osztrák-magyar bank kamatláb emelése. Bécsből jelentik: Az osztrák-magyar bank főtanácsa Popovics Sándor bankkormányzó elnökletével ma délután öt órakor tartott ülésében elhatározta, hogy a bankkamatlábot egy fél százalékkal emeli. — Holnaptól, október 26-tól kezdve tehát váltó-leszámitásra, varrantokra és értékekre öt és fél százalékos kamattal, kölcsönökre és államjárdékokra, utalványokra, magyar kincstári kötvényekre és az osztrák-magyar bank zálogleveleire hat százalék lesz érvényes.

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 25.

A néhány napig szünetelt eső ismételt jelentkezése hátráltatja az őszi munkákat.

A gabonaüzlet irányzata a háborús hírek hatására alatt áll, hol lanya, hol szilárd.

Elkelt a mai piacon:

1200 mm. buza	20.60—21.20
Rozs	19.00
Árpa	19.20
Zab	19.00
100 mm. új-tengeri	11.00—12.00
Ó-tengeri	22.00

Az árak száz kilogrammenként koronákban értendő.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, október 25.

Készáru.

Amerika 1/2 olcsóbb. Kínálat vételkedv korlátozt, 20 ezer mm. 5 fill. magasabb.

Határidő.

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Buza 1912. októberi	11.12—11.13	11.10—11.11
Buza 1913. áprilisi	11.89—11.90	11.93—11.94
Rozs 1912. októberi	10.12—10.13	10.10—10.11
Rozs 1913. áprilisi	10.54—10.55	10.58—10.59
Tengeri 1913. májusi	8.04—8.05	8.09—8.10
Zab 1912. októberi	12.01—12.01	12.18—12.19
Zab 1913. áprilisi	11.36—11.37	11.39—11.37

Az árak 50 kilónként számítva.

Budapesti értéktőzsde (okt. 25.)

Magyar hitel	— — — — —	785.50
Osztrák hitel	— — — — —	600.—
4% koronajáradék	— — — — —	84.35
Osztr.-magy.-államvasuti	— — — — —	669.—
Jelzálogbank	— — — — —	416.—
Leszámitolóbank	— — — — —	515.—
Hazai Bank	— — — — —	282.—
Magyar Bank	— — — — —	526.50
Keresk. Bank	— — — — —	3710.—
Rimamurányi	— — — — —	720.80
Salgótarjáni	— — — — —	708.—
Közuti Vasut	— — — — —	643.—
Városi Villamos	— — — — —	369.—

Bécsi értéktőzsde (okt. 25.)

Osztrák hitel	— — — — —	600.—
Magyar hitel	— — — — —	779.—
Osztrák-magyar államv.	— — — — —	668.50
Déli vasut	— — — — —	105.25

A Temesvári Lloydársulat terménycarnokának hivatalos árjegyzése. (Árak 100 kilogrammonként korona értékben.) 1912. okt. 25. Buza 75 kilogrammos 20.20—20.30, 76 kilogrammos 20.40—20.50, 77 kilogrammos 20.50—20.60, 78 kilogrammos 20.60—20.70. Rozs (prima) 18.45—

18.50, (közép) 17.95—18.05. Árpa (erfőző) 19.60—20.10, (takarmány) 18.40—18.50, Zab (prima) 20.10—20.20, (közép) 19.30—19.40. Tengeri (magyar) 20.40—20.60, (román) 20.50—20.80. Burgonya 100 kgr. (fehér) 5.80—5.90, (rózsa) 6.50—6.60.

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1912. október hó 26-án:

B) Bérlet.

B) Bérlet.

A szép gárdista.

Operette 3 felvonásban. Írták: Landesberg S. és Willner Miksa. Fordította: Tábori Ernő. Zenéjét szerzte: Berté Henrik. Karnagy: Tilger Árpád. Rendező: Polgár Sándor.

SZEMÉLYEK:

Dorottya	Kállay J.	Diana	Dióssy N.
Roland	Huszár K.	Péter	Hajdutska L.
Biebersheim	Benkőné	Kyffhausen	László E.
Merze	Balázs B.	Seeböck	Varnainé

Kezdeté este 1/8 órakor.

URÁNIA

Mozgófénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma szombaton, 1912. október 26-án:

1. Pali mint gyakornok. Humoros. — 2. A szolgáló mint ur. Kacagató. — 3. Kivándorlás Amerikába. — 4. A három szultána. Kacagató. — 5. Pali a háremben. Vigjáték két felvonásban.

Előadások délután 1/6 órától kezdve esti fél 12 óráig. A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni. — Minden előadáson katonazenekar játszik. Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fillér.

APOLLO SZÍNHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színpadj

Ma szombaton, 1912. október 26-án:

1. Mozgófénykép-újság. Aktuális világesemények. — 2. Az elcsérelt kalapok. Humoros. — 3. A malom titka. Társadalmi dráma 3 felvonásban. — 4. Pali kerékpár kalandja. Kacagató.

Az előadások kezdete délután 1/6 órától folytatódóan 11-ig tartanak. — Helyárak: Páholy, ülésenként 1 kor., zártszék 1 kor., I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér, III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fillér. — Gyermek a IV. hely kivételével a felét fizetik. Műsort ingyen kapni a jegyszedőknél. — Saját zenekar. — Ruhatár. — Buffet.

NYILTTÉR.*

A meghülés következményeit

sokkal könnyebben viseljük el, ha egy ideig Scott féle Emulsiót szedünk és ez által a testet állandóan új erőhöz juttatjuk. Scott féle Emulsió hatása oly kipróbált és elismert, hogy sokan felnőttek épügy, mint gyermekek, rendszeresen szedik a meghülésvel fenyegető időben, vagy a hidegebb időszak beállta előtt, hogy a meghülésnek elejét vegyék. A test ellenállóképessége ezáltal rendkívül fokozódik, ami különösen gyengébb szervezetű embereknek, akik különben minden időjárásváltozásnál hülésekkel bajlódnak, kívánatos hatás.

A legtisztább és leghatékonyabb alkatrészekből készült és a különleges Scott féle eljárás által élvezhetővé és jóízűvé tett Scott féle Emulsió megbízható és alkalmas szer az egészségnek tartós és gyors megerősítésére.

Egy eredeti üveg ára 2 korona 50 fillér. Minden gyógytárban kapható. Ha ezen lapra hivatkozva 50 fillér értékű bélyeget küld Scott és Bowne G.m.b.H. címére Wien, VII, akkor egy gyógytár útján próbaadagot küldünk.

ARAD látványossága.

A pazar fényvel és minden kényelemmel berendezett ::

HUNGÁRIA KÁVÉHÁZ

szombaton délután MEGNYILIK

Kutányi J., Arad, Vörösmarty-u. 1. sz. veszem.

1912. november 9-én tartja egyetlen

hangversenyét a Fehér Keresztben

MISS HELEN WARE

a világ leghirnevesebb hegedű művésznője.

Jegyek előre válthatók Szabó Albert üvegkereskedésében és a Függetlenség kiadó hivatalában.

Nyíltér.

UJDONSÁG!
C. KLEIN-féle
gyönyörű
FESTŐMINTÁK
30, 40 és 50 fillér kölcsön-
díj mellett kaphatók vidékre,
DÉCSI GÉZA
papír üzletében,
Forrai-utca.
Telefon 902.

4861

Okvetlenszerezze be cipő-, kalap-, uri divat- és
ruhaszükségletét**Korányi**Jenő nagyruházában. Szabóde-
g-
tér. Meglepő olcsó árak. Őriási
választék. 5441

Papírfeldolgozó vállalat

INGUSZ I. és FIAARAD (vár) cs. és kir. katonai fegy-
ház a nagyban**dobozgyártást**

megkezdte.

Kérjük előforduló szükségletnél ár-
ajánlatainkat kikérni. 5751

Cipő különlegességek

Iványi Menyhért

Aradon, Forrai-utca

Eredeti amer. férfi vagy női
fekete vagy barna ... .. 13 K.
Antilop divat magas cipő ... .. 14 K.
Eredeti angol kalapok nagy
választék Gyukits kalap ... .. 10 K.
Női vagy férfi sevrő cipő ... .. 9 K.

5451

Egy 2 középiskolát végzett 14 éves

**ügyes fiu
nyomdász-tanulónak
felvétetik.**Tartozik ■ Követel
praktikus**kézi zsebfüzet**

kapható az

Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Ára 20 fillér.

Apró hirdetések.**LEVELEZÉS.****„Bizalom“**jeligére levél van a kiadóban, ké-
rem átvenni. 7156**Kaufmann (Reis.)**Christ, 45-j. mit vers. Kinder, so-
lid, sucht älteres prakt. Fräulein
mit etwas Vermögen ehestens zu
heiraten. Sofortige Anträge unter
„Seelenadel 45“ an die Adminis-
tration. 7145**„Nemes“**jeligére levél ment Ujaradra, ma
reggel. 7157**„Őszinte“**jeligére levél ment a kívánt helyre.
7157**ALKALMAZÁST KERES.****Ügyes varrónő**házakhoz ajánlkozik. Cím Szőlő-
utca 8. 7150**ÜZLETEK.****Tökölly-tér 7. sz.**egy jóforgalmu kocsmá azonnal
eladó. Értekezni ugyanott. 7140**KÜLÖNFÉLE.****Iroda**részére a főtér közelében 2 szo-
bás garcon lakást lehetőleg azon-
nalra keresünk. Ugyanott érettsé-
gizett egyén gyakornoknak fel-
vétetik. Cím a kiadóban. 7153**Rum compositio**jó házi rum előállítására Vojtek és
Weissnál. III-711**LAKÁST KERESNEK.****Diszkrét**bejáratu szépen butorozott szobát
keresek belvárosban, nappali al-
kalmi használatra. Ajánlatok „A.
B. 1000.“ Poste restant. 7159**VÉTEL ÉS ELADÁS.****Háztulajdonosoknak**nélkülözhetlen lakói nyilvántartá-
sára egy házbérfőkönyv és lakbér-
könyvecske, melyek Pichler Sán-
dor könyv és papírkereskedésében
kaphatók. Szabadság-tér 1. Tele-
fon 808. 5811**Eladó**egy három águ gázcsillár és egy
salon csillár. Bővebbet Dr. Králitz
Lajos ügyvédi irodája Forrai-utca
Gr. Hunyadi-palota. 7111**Szalon szobabutor**és élővirág eladó. Beres Beni-tér
22. sz. 7155**Egy nagyon**keveset használt mahagoni színű
hálószoba butor, valamint 6 drb
bőrszék, konyhaberendezés és egy
nagy rézüst olcsón eladó. Meg-
tekinthető Herzfeld Gyulánál Asz-
talos Sándor-utca. 7115**Egy villanymotor**2²/₁₀ lóerős, berlini gyártmány, egy
dagasztógép 100 kg. liszt befog-
adó képességgel, transmissióval,
teljes felszereléssel üzemképes jó
állapotban kedvező feltételek mel-
lett eladó. Bővebbet: Első Gyulai
kenyér sütőde Arad Tökölly-tér 7133**Jókarban levő**valódi bőrdívány, asztal, székek
jutányosan eladók. Kossuth-utca
40. földszint jobbra. 7138

5202—1912. pm.

Pályázati hirdetmény. Arad szab. kir. városi gyermek-
kórházban megüresedett 4 korona
napidíj, bentlakás és teljes ellá-
tással javadalmazott kórházi al-
orvosi állásra pályázatot hirdetek.
Felhívom mindazokat, kik fenti
állásra pályázni óhajtának, hogy
az 1876. évi XIV. t. c. 43. §-a
értelmében megkívánt képesítésü-
ket igazoló okmányaikat hozzám
f. év november 10-ig nyújtsák be.
Arad, 1912. évi október hó 23Varjassy,
polgármester.**2 szobás udvari lakás**

konyhában vízvezetékkel, 7154

november 1-re kiadó

a Fiórián-u. 6b. sz., 3. ajtó a.

Ugyanitt mintegy 160.000 köb-
méter malterhez és betonhoz való
homok eladó, köbméterje 15 fillér.**KÁVÉ**

nyersen vagy frissen pörköelve.

TEA

legfinomabb fajokból keverve.

RUMeredeti és saját töltésű üvegekben
csak az**ATLANTIKA**

KÁVÉ ÉS TEABEHÓZATALNÁL

Arad, Andrassy-tér 20. sz. a. kapható.

Telefon 609. szám.

Használt ólom megvételre kerestetik.

URÁNIA

PALI MŰSOR

1912. október 26., 27., 28.
Szombat, Vasárnap, Hétfő

PALI A HÁREMBEN

vigjáték 2 felvonásban.

PALIMINT FÉNYKÉPÉSZ
PALI MINT HÁREMHÖLGY.

A HÁROM SZULTÁNA.

Soliman sultán házassága. — Roxeláne ellenállhatlan varázsa Solimán sultán fölött.   ::   ::

Rendes helyárrakkal. Szombaton 6 órakor kezdődik.
Vasárnap két órakor kezdődik.   7143

Amerikai és angol formájú
gyermek, leány és fiú **cipők**,
vizhatlan

Vadász cipők

Őszi és téli, női és férfi cipők
a legjobb minőségben és leg-
újabb formában.   ::   ::

Valamint a világhírű

SALAMANDER-CIPŐK.

Egységárban

1900

K 16-50 és K 20-50 árban.

Kizárólag

WEINBERGER JÁNOS-NÁL

ARAD ÉS TEMESVÁR.

Divatjukat multa visszamaradt áruk félárban.